

Melani Raamat

JAEKAUBANDUSETTEVÕTETE FINANTSNÄITAJATE VÕRDLEV ANALÜÜS

LÕPUTÖÖ

Teenusmajanduse instituut
Majandusarvestuse õppekava
Juhendaja: Helle Noorväli

Mõdriku 2023

Mina, **Melani Raamat**, tõendan, et lõputöö on minu kirjutatud. Töö koostamisel kasutatud teiste autorite, sh juhendaja teostele on viidatud õiguspäraselt.

Kõik isiklikud ja varalised autoriõigused käesoleva lõputöö osas kuuluvad autorile ainuisikuliselt ning need on kaitstud autoriõiguse seadusega.

Juhendaja **Helle Noorväli** /allkirjastatud digitaalselt/

Lõputöö on kaitsmisele lubatud teenusmajanduse instituudi direktori korraldusega nr 1-14/54
kuupäev 04.05.2023

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, **Melani Raamat** sünnikuupäev: 28.05.1999, annan Tallinna Tehnikakõrgkoolile (edaspidi kõrgkool) tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose **JAEKaubandusettevõtete finantsnäitajate võrdlev analüüs**.

- 1) reprodutseerimiseks paberkandjal kõrgkooli raamatukogus avaldamise ja säilitamise eesmärgil;
- 2) elektroonseks avaldamiseks kõrgkooli repositooriumi kaudu;
- 3) kui lõputöö avaldamisele on instituudi direktori korraldusega kehtestatud tähtajaline piirang, lõputöö avaldada pärast piirangu lõppemist.

Olen teadlik, et nimetatud õigused jäävad alles ka autorile ja kinnitan, et:

- 1) lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid ega muid õigusi;
- 2) PDF-failina esitatud töö vastab täielikult kirjalikult esitatud tööle.

Mõdrikul 05.05.2023

(kuupäev) (autori allkiri)

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	4
1. LÕPUTÖÖ METOODIKA.....	7
2. JAEKAUBANDUSETTEVÕTETE FINANTSNÄITAJATE VÕRDLEV ANALÜÜS.....	10
2.1 Finantsnäitajate võrdleva analüüsi vajalikkus, eesmärgid ja infoallikad	10
2.2 Finantsaruannete horisontaal- ja vertikaalanalüüs.....	14
2.3 Suhtarvude analüüs.....	21
2.3.1 Lühiajalise maksevõime analüüs.....	22
2.3.2 Pikaajalise maksevõime analüüs	26
2.3.3 Efektiivsuse analüüs.....	30
2.3.4 Tasuvuse analüüs.....	38
KOKKUVÕTE.....	43
SUMMARY	47
VIIDATUD ALLIKAD.....	49
LISAD	53
Lisa 1. Coop Eesti Keskühistu bilansi horisontaal- ja vertikaalanalüüs	54
Lisa 2. Selver AS bilansi horisontaal- ja vertikaalanalüüs.....	55
Lisa 3. Coop Eesti Keskühistu kasumiaruande horisontaal- ja vertikaalanalüüs	56
Lisa 4. Selver AS kasumiaruande horisontaal- ja vertikaalanalüüs	57
Lisa 5. Coop Eesti Keskühistu rahavoogude aruande horisontaalanalüüs	58
Lisa 6. Selver AS rahavoogude aruande horisontaalanalüüs	59
Lisa 7. Coop Eesti Keskühistu rahavoogude aruande vertikaalanalüüs.....	60
Lisa 8. Selver AS rahavoogude aruande vertikaalanalüüs	61

SISSEJUHATUS

Viimasel kolmel aastal on olnud majandussektorites väga keerulised ajad, mil üle maailma on levimas pandeemia ning sellega kaasnevad majandusraskused. Just selle tõttu on väga tähtis, et ettevõtted jälgiksid oma finantsnäitajaid. Jälgimiseks on võimalik kasutada finantsnäitajate analüüsi metoodikat, mille põhjal on võimalik tõlgendada minevikusündmusi, seostades neid finantstulemustega ning teha nende alusel tuleviku tarbeks juhtimisotsuseid. (Nukka, 2018, lk 10)

Koroonaviiruse pandeemia on põhjustanud globaalse kriisi, tuues endaga kaasa erinevad mõjud kõigile majandussektoritele. Peaaegu kõik riigid üle maailma kehtestasid eelneval kolmel aastal (2019-2021) karmid piirangud, et peatada viiruse levik. Majanduslik kahju oli möödapääsmatu ning kujutas endast suurimat majanduslikku šokki, mida maailm aastakümnete jooksul kogenud on. Baasproгноosi kohaselt oli globaalne SKP vähenenud 2020. aastal 5,2 protsenti. Pandeemiast põhjustatud majanduskriis jättis suured negatiivsed jäljed investeringutele ja ka ülemaailmsele kaubandustegevusele ning tekitas suuri tarneraskuseid. Kriis tõi esile vajaduse kiirete meetmete järele, et leevendada pandeemia tagajärgi nii tervisega kui majandusega seotud aspektidest. Seega tuleks kõigil ettevõtetel olla kursis ettevõtte hetkeseisuga, et analüüsida, mis saab tulevikus edasi ning kuidas käituda, et ettevõtte finantsnäitajad oleksid jätkusuutlikud. (The World Bank, 2020)

Finantsnäitajate võrdleva analüüsi abil on võimalik luua seoseid finantstulemuse ja ettevõtteid mõjutavate sise- ja väliskeskkonna tegurite vahel, et teha paremaid juhtimisotsuseid tuleviku tarbeks. (Nukka, 2018)

Finantsnäitajate analüüs on osa kogu ettevõtte majandustegevusega seotud majandusnäitajate analüüsist. See on suunatud peamiselt tekkepõhiste finantsnäitajate analüüsimisele, kuid ka kassapõhisele analüüsile. Finantsnäitajate analüüsi tulemusena saadakse teavet ettevõtte finantsolukorra kohta ning alusandmeid kogutakse raamatupidamisaruannetest, mille põhjal tehakse analüüs. Põhilised aruanded, mida kasutatakse, on: bilanss, kasumiaruanne ja rahavoogude aruanne, eelarvestatud aruanded ja lisad. (Udras, 2006)

Teema aktuaalsus tuleneb väga muutlikest majandusoludest. Koroonapandeemia mõju majandusele on mitmekihiline ning selle kestus ja järelmõjud teadmata. Ettevõtted tegelevad aga vähe oma finantsnäitajate põhjaliku analüüsiga, ent see on vajalik, et teha sellest adekvaatseid järeldusi ja olla ka edaspidi jätkusuutlikud ning konkurentsivõimelised. (Purju, 2020)

Jätkusuutlik äritegevus tähendab ettevõtte toimimist viisil, kus pööratakse oma põhitegevusega kooskõlastatult strateegilist tähelepanu:

- keskkonnasõbralikule toimimisele;
- töötajate tervisele, eraelule ja arengule;
- võrdsele kohtlemisele ja inimõigustele;
- kogukonna kaasamisele ja ühiskonna arendamisele;
- läbipaistvale ja eetilisele äritegevusele. (Siller, 2015)

Lõputöö uurimisobjektideks on Eesti kapitaliga ettevõtted Coop Eesti Keskühistu ning Selver AS. Ettevõtete peamiseks tegevusvaldkonnaks on hulgi- ja jaekaubandus. Coop Eesti Keskühistu on vanim ja suurim jaekaubanduse valdkonnas ühiselt tegutsev grupp Eestis. Selle nime all toimetab 18 iseseisvat piirkondlikku tarbijate ühistut kokku ligi 330 kaupluse, 5500 töötaja ja 75 000 klientomanikuga. Selver AS on Eesti jaekett, kuhu kuulub enam kui 70 kauplust: Selveri ja Delice'i super- ja hüpermarketid ning Selver ABC väikekauplused. Selver AS kuulub AS Tallinna Kaubamaja Gruppi.

Lõputöös teostatakse Coop Eesti Keskühistu ning Selver AS 2019-2021 aastate finantsnäitajate võrdlev analüüs, et välja selgitada, kas vaadeldavatel aastatel kestnud koroonakriis on mõjutanud ettevõtete finantsolukorda. Teostatav finantsnäitajate võrdlev analüüs annab ülevaate finantsmajanduslikust olukorrast ning võimaldab teha otsuseid tulevikuks, kui need on vajalikud.

Lõputöö eesmärk on analüüsida jaekaubandusettevõtete finantsnäitajaid vahemikus 2019-2021 ja tuua välja ettepanekuid finantsolukorra parendamiseks.

Lõputöö eesmärgi saavutamiseks püstitatakse järgmised uurimisülesanded:

- koostada lõputöö metoodika;
- kirjeldada teoreetiliste allikate põhjal finantsnäitajate analüüsi vajalikkust, eesmärgi ja analüüsil kasutatavaid infoallikaid;
- esitada finantsnäitajate võrdleva analüüsi tarbeks sobivad meetodid;
- analüüsida Coop Eesti Keskühistu ja Selver AS majandusaasta aruandeid aastatel 2019-2021 ja võrrelda nende tulemusi, selgitamaks välja ettevõtete finantsolukord;
- teha analüüsist järeldused ja vajadusel tuua välja ettepanekud finantsolukorra parendamiseks.

Lõputöö koosneb kahest peatükist. Esimeses peatükis selgitatakse lõputöö metoodikat, kus tuuakse välja lõputöö probleem, eesmärk ja andmete kogumise- ja analüüsimismeetodid.

Teises peatükis käsitletakse ettevõtete finantsnäitajate teoreetilisi aluseid, milles kirjeldatakse finantsnäitajate analüüsi vajalikkust ja eesmäärke, finantsnäitajate analüüsi infoallikaid, erinevaid finantsnäitajate analüüsi võimalusi, näiteks nagu horisontaal- ja vertikaalanalüüs ning erinevad suhtarvude analüüsid. Kuna lõputöö on ülesehitatud vertikaalse põhimõtte alusel, siis teostatakse paralleelselt ka jaekaubandusettevõtete finantsnäitajate võrdlev analüüs.

1. LÕPUTÖÖ METOODIKA

Lõputöö uurimisobjektideks on Eesti kapitaliga ettevõtted Coop Eesti Keskühistu ning Selver AS. Keskühistu ning Selveri peamiseks tegevusvaldkonnaks on hulgi- ja jaekaubandus.

Coop Eesti Keskühistu puhul on tegemist tulundusühistuga. Tulundusühistuseadus § 1 kohasel on tulundusühistu äriühing, mille eesmärgiks on toetada ja soodustada oma liikmete majanduslikke huve läbi ühise majandustegevuse, milles liikmed osalevad.

Coop Eesti Keskühistu peakontor asub aadressil Suur-Sõjamäe 70, Soodevahe, 75322 Harju maakond. Coop Eesti Keskühistu kuulub 100% Eesti tarbijatele ning ettevõtte on vanim ja suurim jaekaubandusvaldkonnas ühiselt tegutsev grupp Eestis. Coop Eesti nime all tegutseb lisaks Keskühistule veel 18 iseseisvat tarbijate ühistut (330 kaupluse, 5500 töötaja ning 75 000 klientomanikuga). 1917. aastal asutati Coop Eesti Keskühistu, et parendada piirkondlike ühistute omavahelist koostööd.

Lõputöös on Coop Eesti Keskühistu puhul aluseks võetud konsolideeritud aruanded, kus kajastuvad Coop Eesti Keskühistu ning tema tütarettevõtete Coop Investeeringud OÜ ja Coop Energia OÜ finantsnäitajad. Lõputöös ei ole kajastatud ega arvesse võetud ülejäänud Coopi nime all iseseisvalt tegutsevate ühistute majandusaasta aruandeid.

Selver on Eesti jaekett, kuhu kuulub enam kui 70 kauplust: Selveri ja Delice'i super- ja hüpermarketid ning Selver ABC väikekauplused. Selver AS kuulub AS Tallinna Kaubamaja Gruppi. 2020. aastal omandas Selver AS endale ABC Supermarkets AS aktsiad 100% ulatuses, mille tulemusena lisandus 16 uut Comarketi kauplust nii Harju-, Tartu- kui ka Pärnumaal. Lisaks omandati selle käigus kaks Delice toidupoodi Viimsis ja Pärnus ning Solarise toidupood.

Esimene Selveri kauplus avati 1995. aastal Lasnamäel. Suurim laienemine toimus 2002. aastal, kui Selver kahekordistas enda kaupluste arvu. Selveri töötajate arv 2021. aasta IV kvartalis oli 3317.

Lõputöös on Selver AS andmed esitatatud terve kontserni kohta sealhulgas tütarettevõtted Kulinaaria OÜ ja ABC Supermarkets AS. Lõputöös ei ole kajastatud AS Tallinna Kaubamaja Grupp majandusaasta aruandeid.

Jaekaubandusettevõtetel on palju konkurente, sellepärast tuleb olla kursis konkurentide finantsnäitajatega. Peamise vaatluse alla tulevad kahe konkureeriva ettevõtte majandusaasta

aruanded, mille alusel tehakse finantsaruannete horisontaal- ja vertikaalanalüüs ning suhtarvude analüüs.

Teema on aktuaalne muutlike majandusolude tõttu. Ettevõtted tegelevad vähe oma finantsnäitajate põhjaliku analüüsiga, ent see on vajalik, et teha järeldusi ettevõtete finantsnäitajatest.

Lõputöö eesmärk on analüüsida jaekaubandusettevõtete finantsnäitajaid vahemikus 2019-2021 ja tuua välja ettepanekuid finantsolukorra parendamiseks.

Lõputöö eesmärgi saavutamiseks püstitatakse järgmised uurimisülesanded:

- koostada lõputöö metoodika;
- kirjeldada teoreetiliste allikate põhjal finantsnäitajate analüüsi vajalikkust, eesmärke ja analüüsil kasutatavaid infoallikaid;
- esitada finantsnäitajate võrdleva analüüsi tarbeks sobivad meetodid;
- analüüsida Coop Eesti Keskühistu ja Selver AS majandusaasta aruandeid aastatel 2019-2021 ja võrrelda nende tulemusi, selgitamaks välja ettevõtete finantsolukord;
- teha analüüsist järeldused ja vajadusel tuua välja ettepanekud finantsolukorra parendamiseks.

Lõputöö läbiviimiseks kasutatakse deduktiivset põhimõtet. Deduktiivne lähenemine võimaldab toetada või lahendada olemasolevaid teooriaid, samal ajal uurija aega kokku hoides, kuna pole vaja uut teooriat välja mõelda. Samas võib tekkida ka ülemäärane ühest allikast info talletamine, mis võib uurija eest varju jätta tähtsaid nüansse ja kontekstist tulenevaid eripärasid arvesse võttes võib lõpptulemus uurija uuringu tulemusi tugevalt mõjutada. (Kalmus, Masso, & Linno, 2015)

Antud lõputöö puhul on tegemist kvantitatiivse juhtumiuuringuga, kus analüüsitakse jaekaubandusettevõtete finantsnäitajaid. Kvantitatiivsel meetodil kasutatavaid objekte iseloomustavad suurused on arvulised ja andmeid analüüsitakse matemaatiliste meetoditega. Kvantitatiivse meetodi järeldused on peamiselt arvuliselt kirjeldatavad. (Laanpere, 2017)

Kvantitatiivse uuringu puhul toetutakse järeldustele varasematest uuringutest, teooriatest ja andmete kogumise kavandamisele ning tehakse järeldusi vaatlusandmete statistilisele analüüsile tuginedes. (Hirsjärvi, Remes, & Sajavaara, 2010, lk 131)

Andmekogumise meetodina kasutatakse dokumendivaatlust, mille käigus võetakse uurimise alla ettevõtete 2019.-2021. majandusaasta aruanded. Aruannete valikul on lähtutud antud aastate

aktuaalsusest, mõjutatuna koroonaviirusest ning majanduslangusest. Antud andmeid analüüsitakse teoreetilistest allikatest toodud näitajatega.

Lõputöö põhineb andmeanalüüsil, kus võetakse kasutusele erinevad andmete analüüsimise meetodid: finantsaruannete muutuste analüüs ehk horisontaal- ja vertikaalanalüüs, suhtarvude analüüs ning võrdlusmeetod. Horisontaalanalüüsil võrreldakse mitme erineva perioodi näitajaid ning tuuakse välja muutused nii rahalises vääringus kui ka protsentides. Suhtarvuanalüüs võimaldab esile tuua finantsnäitajate seosed ning teostada võrdlevanalüüsi eri suundades ja tasemetel (Alver & Reinberg, 2002, lk 307). Vertikaalanalüüsil ehk struktuurianalüüsil võrreldakse erinevate näitajate või kirjete suhet mõnda olulisemasse näitajasse. Kõiki finantsnäitajaid võrreldakse konkurendi vastavate näitajatega.

Lõputöö ülesehitus on parema loetavuse tagamiseks vertikaalne ehk teoreetiline käsitus vaheldub empiirilise analüüsiga.

2. JAEKAUBANDUSETTEVÕTETE FINANTSNÄITAJATE VÕRDLEV ANALÜÜS

Finantsnäitajate võrdleva analüüsi põhieesmärgiks on tegevuse jätkusuutlikkuse ja edasise rahavoogude genereerimise võime, samas ka väärtuste hindamine olemasolevatele andmetele tuginedes. Antud analüüs aitab hoida olemasolevaid investoreid ja kreditore, informeerides neid äritegevuste käekäigust. Finantsnäitajate võrdleva analüüsi aluseks võetakse raamatupidamise bilansid, kasumiaruanded, rahavoogude aruanded ning omakapitali muutuste aruanded. (Bõtskova & Teearu, 1997, lk 11)

Järgnevas peatükis on välja toodud majandusaasta aruande koosseisu kuuluvad finantsaruanded ning selgitused, mis analüüsi nende aruannete põhjal on võimalik teha ja milliseid järeldusi neist tulemustest teha saab.

2.1 Finantsnäitajate võrdleva analüüsi vajalikkus, eesmärgid ja infoallikad

Raamatupidamise Seaduse (ka RPS) § 17 lõige 1 kohaselt peavad finantsarvestuse korraldamine ja finantsaruandluses kasutatavad arvestuspõhimõtted ning informatsiooni esitlusviis olema kooskõlas antud seaduses sätestatud nõuetega ja ühega järgmisest kahest finantsaruandluse standardist:

1. Eesti finantsaruandluse standard;
2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1606/2002 rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite kohaldamise kohta (EÜT L 243, 11.09.2002, lk 1–4) sätestatud korra kohaselt Euroopa Komisjoni vastu võetud rahvusvaheline finantsaruandluse standard (edaspidi *otsekohalduv standard*). (RPS § 17)

Standardite, seaduse ja juhendite eesmärkiks on kirjeldada nõudeid, mida esitatakse kasumit taotlevate ettevõtete finantsaruannetele, kindlustamaks ettevõtte finantsaruannete võrreldavus eelmiste perioodidega ja teiste ettevõtete aruannetega. Juhendmaterjalides on toodud välja esitatavate aruannete struktuur ja miinimumnõuded nii üksiku ettevõtte kui ka grupi ettevõtete konsolideeritud aruannete kohta. (Kallas, 2002, lk 236)

Finantsnäitajate võrdleva analüüsi eesmärk on ettevõtete tegevuse jätkusuutlikkuse tagamine, rahavoogude genereerimise võime ja väärtuste hindamine tuginedes mittetäielikele andmetele. Omanike puhul peaks oluliseim olema väärtuste maksimeerimine, samuti peaksid likviidsus- ja

riskieesmärgid olema vaadeldavad kui kitsendused põhieesmärgi täitmisel. Likviidsuse, maksevõime ja riskidega seotud probleemide korral tehtavad analüüsid on esmajärgus vajalikud laenuandjatele, kelle huvides need koostatud on (hindavad ettevõtet nende näitajate põhjal). (Haldma, Listra, & Mullaste, 2003, lk 8)

Lisaks on finantsnäitajate analüüsi põhieesmärgiks kindlustada investoreid, kreditore ja aruannete teisi kasutajaid informatsiooniga. Üksnes firma kasumist ja müügitulust lähtudes ei ole sealt saadav informatsioon piisav, tähtsate otsuste langetamiseks. Vajalik on ettevõtte tegevuse terviklik analüüs ja tulemustest lähtuv tuleviku vaadete prognoosimine. Analüüs tugineb ettevõtte finantsaruannetele ning muule infole ettevõttest ja majandusharust, kus tegutsetakse. (Alver & Reinberg, 2002, lk 297)

Eestis sätestab majandusaasta aruande koostamise Raamatupidamise Seadus. Antud seaduse § 14 lg 1 kohaselt on raamatupidamiskohustuslane kohustatud lõppenud majandusaasta kohta koostama majandusaasta aruande, mis koosneb raamatupidamise aastaaruandest ja tegevusaruandest. (RPS § 14)

Aastaaruandele lisatakse audiitori arvamus (kui audiitorkontroll on kohustuslik) ja äriühingute puhul majandusaasta kasumi jaotamise ettepanek. (Alver, J. & Alver, L., 2017, lk 76)

Finantsaruandluse analüüs tehakse aruandluse põhivormide põhjal. Raamatupidamise seadus § 15 lg 2 sätestab, et raamatupidamise aastaaruanne koosneb põhiaruannetest – bilansist, kasumiaruandest, rahavoogude aruandest, omakapitali muutuste aruandest ning lisadest. (RPS § 15)

RPS § 18 lg 1 kohaselt on bilanss raamatupidamisaruanne, mis kajastab teatud kuupäeva seisuga raamatupidamiskohustuslase finantsseisundit (vara, kohutised ja omakapital) – seda kasutatakse peamiselt finantsseisukorra hindamisel. (RPS § 18)

Kui analüüsi infoallikaks on bilanss, siis on selle eesmärgiks välja selgitada, kust raha saadi ning kus seda kasutati. Selle käigus kajastatakse kõikide bilansikirjete muutumised vastavas perioodis. Kui varade kirjed suurenevad, nimetatakse seda finantseerimise kasutamiseks ning kui varade kirjed vähenevad, nimetatakse seda finantseerimise allikaks. Kohustiste puhul on kirjete suurenemine finantseerimise allikas (lühiajalised kirjed on suurenenud) ning kohustiste vähenemist nimetatakse finantseerimise kasutamiseks. Seega selgitatakse analüüsi käigus välja aruandeperioodil tehtud pikaajalised investeeringud ja finantseerimisallikad ning lühiajalised investeeringud ja finantseerimisallikad. Kokkuvõtvalt aitab bilanss hinnata finantseisundit ja likviidust ettevõttes üldiselt, andes ülevaate, milline on ettevõtte varade ning kohustiste olukord. Kui suures ulatuses

moodustuvad varadest varud ja põhivarad ning kui suures ulatuses varadest on soetatud omakapitaliga ning millisel määral võlakapitaliga. (Tearu & Krumm, 2005, lk 18)

Olemas on ka kriteeriumid finantseerimisallikate kasutamiseks:

- pikaajalised investeeringud peavad olema finantseeritud püsivatest allikatest nagu näiteks pikaajalised kohustised ja omakapital;
- finantseerimisallikate struktuuris peaks võõrkapitali suhe omakapitaliga vastama ettevõtte poolt kehtestatud nõuetele;
- lühiajaliste finantsallikate ja lühiajaliste investeeringute suhe peaks olema kooskõlas ettevõtte poolt soovitud lühiajalise võlgnevuse kattekordaja tasemega. (Tearu & Krumm, 2005, lk 19)

Bilansist saab välja lugeda, kui palju on ettevõttel vara ning selle põhjal saadakse ka teada, millega seda finantseeritakse. (Aruste, 2007, lk 23)

Kui bilanss kajastab ettevõtte seisu teatud aja jooksul, siis kasumiaruandest saadakse ülevaade kogu aruandeperioodi kohta. (RPS § 18)

Raamatupidamise seadus §18 lg 2 sätestab, et kasumiaruanne (tulude ja kulude aruanne) on raamatupidamisaruanne, mis kajastab raamatupidamiskohustuslase aruandeperioodi finantstulemust (tulusid, kulusid ja kasumit või kahjumit). Kasumiaruanne on aluseks tegevustulemuste hindamisel (RPS § 18). Kasumiaruannet analüüsides saab välja lugeda, millised on ettevõtte peamised tulude ja kulude komponendid. (Kesküla, 2019, lk 24)

Järgnevalt on selgitatud kasumiaruande tulude ja kulude olemust.

Raamatupidamise Toimkonna juhend (ka RTJ) 1 sätestab, et **tulu** on majandusliku kasu suurenemine aruandeperioodil varade lisandumise/suurenemise või kohustiste vähenemisena, mille tulemusel omakapital suureneb, välja arvatud omanike sissemaksed omakapitali. (SME IFRS 2.23).

Lisaks on RTJ 1 välja toodud, et **kulu** on majandusliku kasu vähenemine aruandeperioodil varade vähenemise/ammendumise või amortisatsioonina või kohustiste tekkimisena. Selle tulemusena omakapital väheneb välja arvatud omakapitali arvel omanikele tehtud väljamaksed. (SME IFRS 2.23)

Lisaks bilansile ning kasumiaruandele kuulub majandusaasta aruande koosseisu ka rahavoogude aruanne.

Raamatupidamise seadus § 19 lg 1 sätestab, et rahavoogude aruanne on raamatupidamisaruanne, mis kajastab raamatupidamiskohustuslase aruandeperioodi rahavoogusid (raha ja raha ekvivalentide laekumisi ning väljamakseid).

Rahavoogude aruannet analüüsides hinnatakse ettevõtte võimet genereerida raha ja selle lähendeid. Analüüsi tulemusena on võimalik välja lugeda, kuidas ettevõtte majandamisega hakkama saab ning kas ettevõtte on jätkusuutlik ka tulevikus, hinnates hetke olukorda. Rahavoogude aruandest saab tuua välja olulisemad küsimused – kas äritegevuse rahavoog on positiivne, kui suur on ettevõtte rahajääk ja kust ettevõtte on raha juurde saanud. (Tearu, 2020) Rahavoogude aruanne aitab hinnata ettevõtte maksevõimet ning likviidsust. Ettevõtetal, kellel rahavood on madalamad, kui jooksvad tähtajalised kohustised, võib oodata ees tõenäoliselt likvideerimine või pankrot. (Kallas, 2002, lk 258)

Rahavoogude aruande eesmärgiks on anda teavet rahalise seisundi muutumise kohta, aidata hinnata raha laekumise ja väljamineku planeerimist, prognoosida ettevõtte rahalisi sisse- ja väljaminekuid ning hinnata ettevõtte võimet maksta dividende aktsionäridele ja intresse laenuandjatele. (Kesküla, 2019, lk 135)

Rahavoogude aruande analüüsil on oluline, et seda seostatakse terve ettevõtte tegevuse (strateegia, turg, kliendid, juhtimine, personal jne) ja tegevuskeskkonna (turg, konkurents, tegevuspiirkonnad jne) analüüsiga. Võimalik on läbi viia mitmel eri moel analüüsi, valik sõltub ajalisest aspektist, kas soovitakse analüüsida möödunud, tulevast või jooksvat perioodi. Vastavalt nendele ajakäsitlustele saab läbi viia möödunud perioodide rahavoogude analüüsi, tulevaste perioodide rahavoogude analüüsi ja jooksva perioodi rahavoogude analüüsi. (Karu & Zirnask, 2001, lk 214)

Rahavoogude aruande analüüsis on oluline vaadelda erinevaid finantsaruandeid tervikuna, näiteks seostada rahavoogude aruandega ka bilansi ja kasumiaruande vastavaid näitajaid. (Karu & Zirnask, 2001, lk 216) Samuti tuuakse RPS § 19 välja, et rahavoogude aruandes kajastatakse raamatupidamiskohustuslase aruandeperioodi laekumisi ja väljamakseid vastavalt nende eesmärgile äritegevuse, investeerimistegevuse ja finantseerimistegevuse rahavoogudeks. (RPS § 19)

Äritegevusest tulenev rahavoog annab ülevaate ettevõtte võimest genereerida piisavalt raha, et tasuda ettevõtte kohustisi, teha uusi investeeringuid ning maksta välja dividende. Investeermistegevusest tulenevad rahavood kajastavad kulutuste suurust, eesmärgiga saada tulu tulevikus. Finantseerimistegevusest tulenev rahavoog aitab prognoosida tulevase rahavoogusid. (Kallas, 2002, lk 252)

Rahavoogude aruannet kasutatakse ka ettevõtte väärtuste hindamisel.

2.2 Finantsaruannete horisontaal- ja vertikaalanalüüs

Horisontaal- ehk trendianalüüsil võrreldakse mitme erineva perioodi näitajaid ning tuuakse välja erinevate rahavoogude aruande elementide muutused. Võrreldakse arvnäitajate, häälvete kui ka suhtarvude muutusi. Enamjaolt kasutakse horisontaalanalüüsi erinevate perioodide rahavoogude võrdlemiseks. (Karu & Zirnask, 2001, lk 228)

Horisontaalse metoodika puhul määratakse rahalisel ja protsentuaalsel muutused finantsaruannetes, kõrvutades erinevate aastate aruanded ja analüüsides seal toimuvaid muutusi horisontaalanalüüsi menetlusel. Horisontaalanalüüsi käigus saab välja selgitada rahaliselt tulukust ja finantsseisundit mõjutavaid elemente. Protsentuaalkuju horisontaalanalüüsil annab võimaluse hinnata perspektiivi ja muutuste olulisuse taset. (Rünkla, 2003, lk 60)

Bilansi puhul tähendab horisontaalne analüüs, et hinnatakse, kuidas ning millises ulatuses on bilansikirjete jääk aastast aastasse muutunud. See tähendab, et esimese aasta jäägid on näiteks 100%, kui aga nõuded kasvavad järgmise aastaga 5%, siis tulemuseks kokku oleks 105%. Esimese aastaga võrreldes oleks kasv seega kumulatiivne. (Ilisson, 2004, lk 79)

Kasumiaruande horisontaalanalüüs näitab tulude ja kulude kasvu. Kasumiaruande puhul, mis on koostatud kululiikide lõikes, on võimalik kasutada horisontaalset analüüsi, et välja selgitada, milline kirje täpsemalt finantsseisundit negatiivselt mõjutab. (Ilisson, 2004)

Horisontaalanalüüsi arvutusvalemiks on:

$$\frac{\text{analüüsitava perioodi näitaja} - \text{baasperioodi näitaja}}{\text{baasperioodi näitaja}} \times 100. \quad (1)$$

Järgnevalt on analüüsitud Coop Eesti Keskühistu ja Selver AS bilanssi ja kasumiaruannet.

Coop Eesti Keskühistu bilansi horisontaal- ja vertikaalanalüüs on välja toodud lisas 1 (Lisa 1) ning kasumiaruande horisontaal- ja vertikaalanalüüs on välja toodud lisas 3 (Lisa 3).

Selver AS bilansi horisontaal- ja vertikaalanalüüs on välja toodud lisas 2 (Lisa 2) ning kasumiaruande horisontaal- ja vertikaalanalüüs lisas 4 (Lisa 4).

Järgnevalt analüüsitakse mõlema ettevõtte bilansse ja kasumiaruandeid horisontaalselt.

Bilansi horisontaalanalüüs näitab, et Coop Eesti Keskühistu põhivarade maht 2021. aastal oli 76 mln eurot, kasvades võrreldes 2020. aastaga 14 mln eurot ehk ligi 22,6%. Suurima tulususe tõid

investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse, mis võrreldes 2020. aastaga tõusis 54,8% ehk ligi 14,4 mln. Samas langesid kinnisvarainvesteeringud samaaegselt võrreldes 2020. aastaga ligi 20,6%.

Selver AS puhul oli näha aga pigem langustrendi põhivarade osas. Kui 2020. aastal olid põhivarad umbkaudu 76,1 mln eurot, siis 2021. aastaks olid need langenud 51,1 mln euronni ehk 32,9%.

Coop Eesti Keskühistu varade kasv 2021. aastal oli 19 mln ehk 17% võrreldes varasema aastaga, samas Selver AS varade kasv oli 3 mln ehk kõigest 2,4%.

Kohustiste poolt analüüsides selgus, et suurim muutus toimus Keskühistul 2021. aastal muud võlad kirjel, mis suurenes eelneva aastaga võrreldes 2,4 mln ehk lausa 765,1%.

Selver AS-i suurim muutus kohustiste poolel on toimunud 2020. aastal kirjel laenukohustised, kus 2019. aastaga võrreldes on pikaajalised laenukohustised suurenenud 10,3 mln võrra ehk ligi 19013%.

Kasumiaruande horisontaalanalüüsis on näha märkimisväärset muutust Coop Eesti Keskühistu puhul, kus 2021. aastal võrreldes 2020. aastaga on kasum sidusettevõtjatelt kasvanud 568,6% ning ärikulud on kahanenud 84,2%-i. Positiivne on see, et müügitulu ja kasumi kasvu puhul ei ole tööjõukulud Keskühistul palju kasvanud, mis näitab, et ettevõtte toimetab efektiivselt.

Horisontaalanalüüsist on selgelt näha ka muude äritulude tõusu, kui 2020. aastaks oli muutus -3,5€ ehk äritulud olid vähenenud 2019. aastaga võrreldes umbes -23 tuhat eurot siis 2021. aastaks on näitaja tõusnud võrreldes 2020. aastaga 36,8% juurde ehk paranenud ligi 238 tuhat eurot.

Selver AS puhul on oluline muutus toimunud samuti ärikasumis. Kui 2020. aastal oli ärikasum ettevõttel 12,4 miljonit eurot, siis 2021. aastaks oli kirje muutunud 34,3%, olles saavutanud 16,6 miljonit eurot. Suur muutus oli mõjutatud 2020. aasta teises kvartalis omandatud ABC Supermarketite tõttu (lisandus 19 kauplust).

Kulude poolelt on suurim muutus toimunud põhivara kulumi ja amortisatsiooni kirjel. 2020. aastal võrreldes baasaastaga (2019) tõusid antud kirjel kulud 47,8% ehk ligi 3 miljonit eurot. 2021. aastaks on näitaja paranenud ehk muutus võrreldes 2020. aastaga on olnud ainult 20,3% ehk umbes 1,9 miljonit eurot.

Peale horisontaalanalüüsi on võimalik ettevõtte finantsnäitajaid analüüsida ka läbi vertikaalanalüüsi.

Vertikaalanalüüsil ehk struktuurianalüüsil võrreldakse erinevate näitajate/kirjete suhet mõnda olulisemasse näitajasse/kirjesse. (Karu & Zirnask, 2001, lk 232)

Vertikaalanalüüsi arvutusvalemiks on:

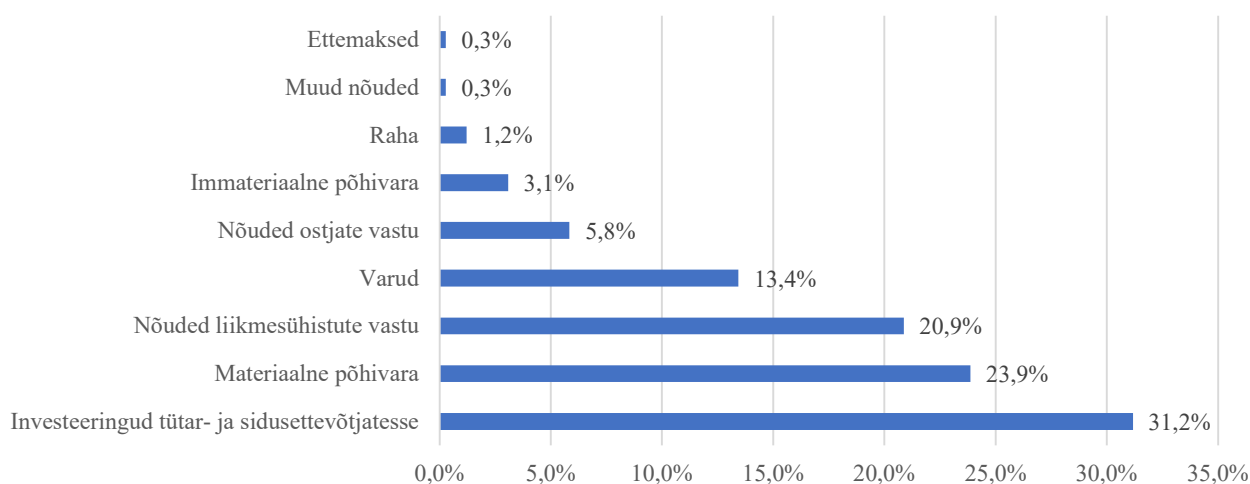
$$\frac{\text{analüüsitava perioodi näitaja}}{\text{baasperioodi näitaja}} \times 100. \quad (2)$$

Vertikaalanalüüsi puhul keskendutakse konkreetsele aruandele, uurides üksnes selle aruande erinevaid finantsnäitajate seoseid. Vertikaalanalüüsil viiakse aruannete informatsioon parema analüüsi tarbeks rahaliselt kujult protsentuaalsele. Selle tulemusena on võimalik bilansis näha eri aktiva- ja passivaartiklite suhtelist tähtsust ning kasumiaruandes leida eri kululiikide osamäära müügitulemist kasumi moodustumisel. (Rünkla, 2003, lk 60)

Bilansi vertikaalne analüüs näitab bilansikirjete suhet bilansimahuga. Kasumiaruande vertikaalne analüüs näitab iga kirje suhet müügituludesse. (Ilisson, 2004, lk 79)

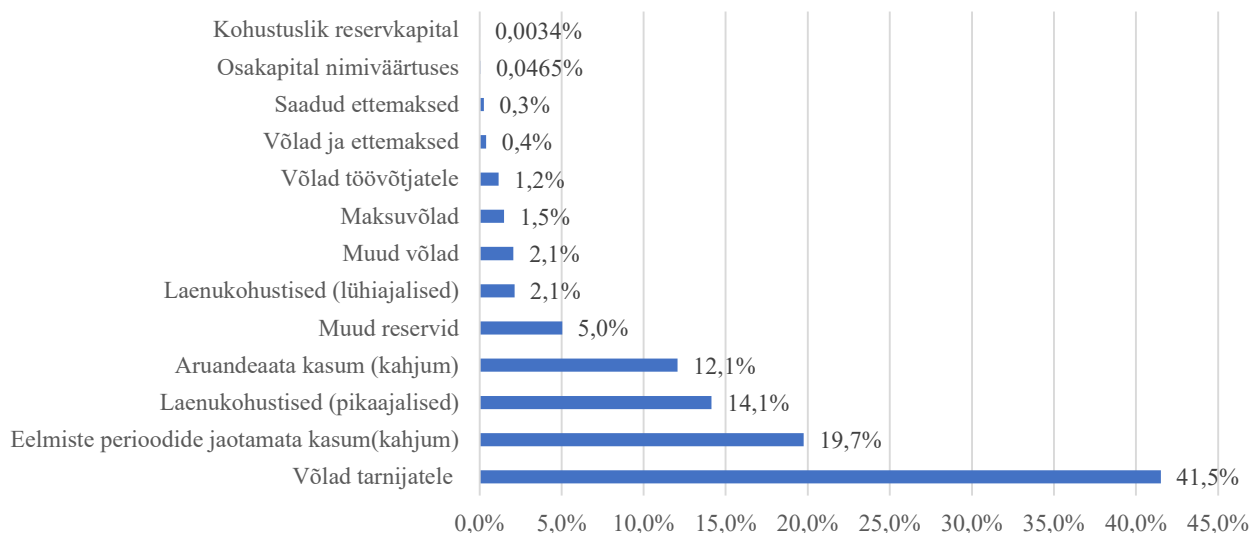
Bilansi vertikaalanalüüsiga on võimalik leida varade ja finantseerimisallikate paigutust, uurida dünaamilisust ning teostada vastavad võrdlused. Tavaliselt on normideks konkurentide ja tootmisharu vastavad näitajad. Kasumiaruandes on põhinäitajaks müügitulu ja vastavalt sellele määratakse teiste näitajate osakaalud. Võimalik on ka hinnata ettevõtte laenukapitali kasutamist. Kui pikaajaliste kohustiste osakaal on suurenenud, tuleks analüüsida, milleks on ettevõtte lisakapitali vajanud (tavaliselt põhivara ostuks). Vaadeldes aga põhivara muutusi ja osatähtsust, on võimalik näha, kas ettevõtte on kasutanud pikaajalisi laenukohustisi sihtotstarbeliselt. (Lääts & Kasendi, 2004, lk 24)

Paremaks ülevaate saamiseks on järgnevatel Joonistel 1 ja 2 kujutatud Coop Eesti Keskühistu bilansikirjete struktuur.

Joonis 1. Aktiva kirjete osatähtsus varadest kokku

Jooniselt 1 on näha, et suurima osakaalu varadest võtab enda alla investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse. Oluline osakaal on ka materiaalsel põhivaral (23,9%) ning nõuded liikmesühistute vastu (20,9%). Väiksem osakaal kuulub ettemaksetele ning muudele nõuetele, jäädes osakaalult alla ühe protsendi.

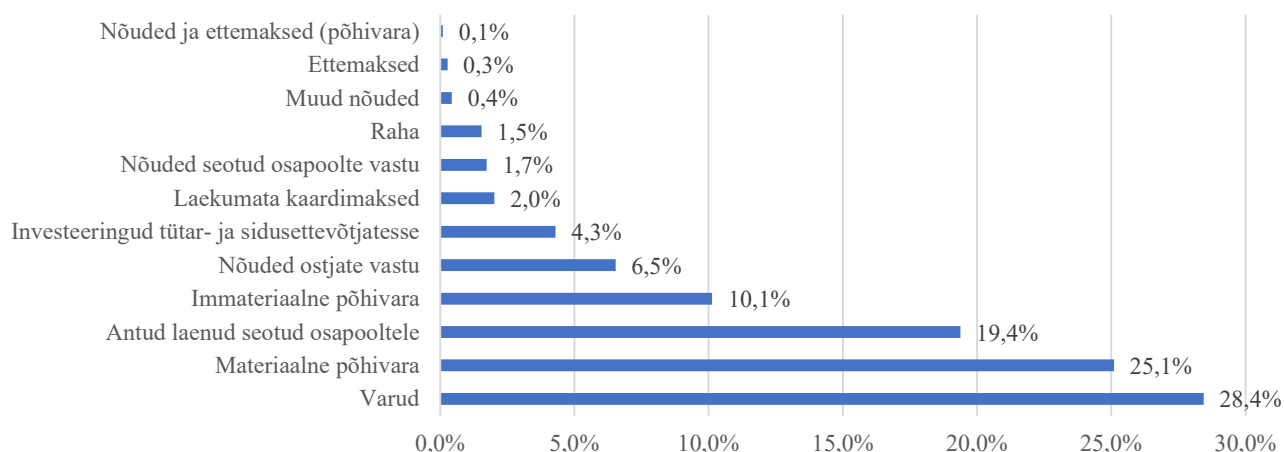
Joonis 2. Passiva kirjete osatähtsus kohustistest ja omakapitalist kokku

Joonisel 2 on näha, et võlad tarnijatele moodustavad 41,5% kohustistest ja omakapitalist kokku. Olulise osa kohustistest ja omakapitalist kokku moodustab veel eelmiste perioodide jaotamata kasum (19,7%) ning laenukohustised (14,1%). Väiksem osakaal passiva poolelt kuulub kohustuslikule reservkapitalile, osakapitali nimiväärtusele, võlad ja ettemaksed kirjele ning saadud ettemaksetele, mis kõik jäävad alla ühe protsendi.

Bilansi vertikaalanalüüsis Coop Eesti Keskühistu puhul on aastatel 2019-2021 olnud põhivarad ja käibevarad protsentuaalselt peaaegu muutumatud. Samas on näiteks põhivarad kokku eurodes muutunud aga 2019. aastast 2021. aastani lausa 15 368 207 eurot.

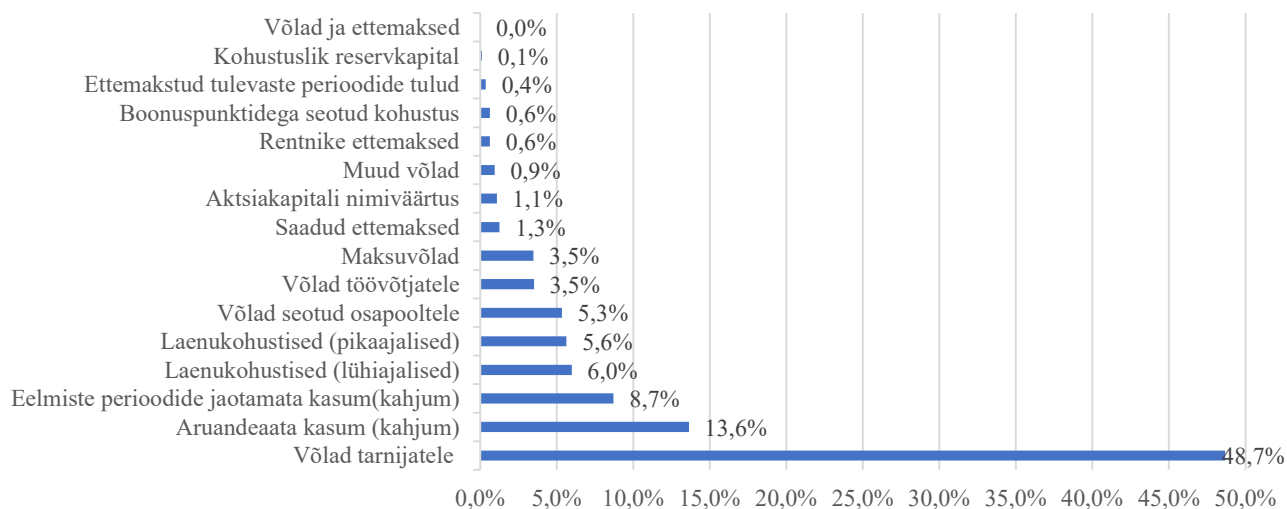
Vertikaalanalüüsis ilmneb, et ettevõtte pikaajalistes ja lühiajalistes kohustistes on toimunud iga aastane kahanemine, 2019. aastal vastavalt 20,9% ja 52,4% ning 2021. aastaks on näitaja langenud vastavalt 14,5% ja 48,6%, mis on positiivne, kuna ettevõtte laenukohustised on vähenenud.

Paremaks ülevaate saamiseks on järgnevatel Joonistel 3 ja 4 kujutatud Selver AS bilansikirjete struktuur.

Joonis 3. Aktiva kirjete osakaalud varadest kokku

Selveri puhul on näha, et suurima osakaalu varadest kokku võtavad enda alla varud (28,4%) ja madalaim osakaal on nõuetel ja ettemaksetel, mis on seotud põhivaraga (0,1%).

Joonis 4. Passiva kirjete osakaalud kohustistest ja omakapitalist kokku

Eelnevalt jooniselt 4 on näha, et suurim osakaal passiva kirjetest kuulub võlad tarnijatele (48,7%) ning sellele järgnevad aruandeaasta kasum (13,6%) ja eelmiste perioodide jaotamata kasum (8,7%). Väiksema osa kohustistest ja omakapitalist kokku moodustavad kirjed võlad ja ettemaksed ning kohustuslik reservkapital, mis mõlema kirje puhul jääb alla 0,4%.

Selver AS **bilansi vertikaalanalüüsist** saab välja lugeda, et suurima osa 2019. aastal võtab enda alla varud, olles 31,3% varadest, 2020. aastaga on varude % kahanenud ning jõudnud 27,8%-i, samas on

varad kokku 2020. aastal suurenenud, ehk üldpildis on ka varud suurenenud 4,2 miljonit. 2021. aastal oli varude osakaal varadest paranenud, olles 28,4%.

Kohustiste poolelt on suurim muutus toimunud kirjel võlad tarnijatele, hõlmates 2019. aastal 51,7% kohustistest ja omakapitalist kokku. 2021. aastaks on toimunud paranemine ning näitaja on langenud 48,7%-i.

Vertikaalanalüüsist ilmneb, et kohustuslik reservkapital on 2019-2020. aastal püsinud muutumatu, olles 1,1% kohustistest ja omakapitalist kokku.

Kasumiaruande vertikaalanalüüs annab ülevaate kasumiaruande struktuurist, tuues välja, kui suur on tulude ja kulude osakaal müügitulust. Lisaks saab leida näiteks ettevõtte maksukoormuse müügitulust ja milline on nende tegurite mõju kasumi moodustumisel. Kulude osakaalude võrdlemine annab ülevaate (kui tulemusi võrrelda konkurentidega), kas ja millisel määral on konkurentidel kulude üle kontroll. (Lääts & Kasendi, 2004, lk 11)

Vertikaalanalüüsist on näha, et suurima proportsiooni Keskühistul võtab igal aastal kaubad, toore, materjal ja teenused, moodustades müügitulust umbes 94,4%. Järgmine suurem kulu on tööjõukulu, kus ühe euro müügitulu saamiseks tehti tööjõukulused keskmiselt 4,2-4,4 senti.

Selveri vertikaalanalüüsist saab välja lugeda, et suurima osakaalu müügitulust moodustab igal aastal kirje kaubad, toore, materjal ja teenused, olles keskmiselt 76% kuni 77%. Keskmiselt on kõik näitajad vaadeldava kolme aastaga püsinud muutumatud.

Lisaks kasumiaruande ning bilansi analüüsimisele on võimalik veel analüüsida ettevõtte rahavoogude aruannet nii horisontaalselt kui vertikaalselt.

Et rahavoogude aruande horisontaalanalüüsi läbi viia, valitakse esmalt analüüsiks vajalikud näitajad, tuuakse välja neist olulisemad ning võrreldakse nii näitajate, häälvete kui ka suhtarvude muutusi. Peale analüüsi tulemuste selginemist hinnatakse tulemusi ning tehakse vastavad järeldused. (Karu & Zirnask, 2001, lk 228)

Häälvete analüüsi eesmärgiks on tuua välja erinevused eelarve ja tegelikkuse vahel. Häälbed saadavad olla kas soodsad (oodatust kasumlikum tulemus) või ebasoodsad (oodatust halvem tulemus). (Karu & Zirnask, 2001, lk 229)

Rahavoogude aruande horisontaalanalüüs annab ülevaate ettevõtte rahajääkide muutustest ning kuidas on muutunud erinevad maksed erinevate aastate lõikes. Rõhku pööratakse üksnes olulisematele muutustele kirjetes, mis on seotud otseselt põhitegevusega. (Udras, 2006)

Coop Eesti Keskühistu rahavoogude horisontaalanalüüsist (Lisa 5) aastatel 2020-2021 saab järeldada, et ettevõtte finantsolukord on paranenud, sest rahavood kokku on tõusnud kahe aasta vaates 497% ehk ligi 1,8 miljonit eurot.

Selver AS rahavoogude horisontaalanalüüsist (Lisa 6) saab välja lugeda, et võrreldes Coopiga ei ole ettevõtte finantsolukord üldiselt niivõrd palju paranenud. 2021. aasta seisuks on kokku rahavood võrreldes 2021. aastaga muutunud kõigest 5% ehk umbes 12 000 eurot. Suur muutus on toimunud arvelduskrediidi saldo muutuses, kus kirje oli lausa -1651% ehk ligi -5,8 miljonit eurot.

Rahavoogude aruande vertikaalanalüüsil analüüsitakse, mitu protsenti moodustavad erinevad rahakäibe aruande kirjed müügitulust (toodete/teenuste saadaolev müügitulu ilma käibemaksuta) või klientide laekumistest. Rahavoogude vertikaalanalüüsiga saab kirjeldada ka muutusi ettevõtte raha laekumiste ja raha väljamaksete kohta analüüsitavatel aastatel. (Karu & Zirnask, 2001, lk 232)

Järgnevalt on analüüsitud Coop Eesti Keskühistu ja Selver AS rahavoogude aruandest raha laekumiste ja väljamaksete olulisemaid kirjeid vertikaalselt. Coop Eesti Keskühistu näitajad on välja toodud lisas 7 (Lisa 7) ning Selver AS näitajad on välja toodud lisas 8 (Lisa 8).

Ettevõtte rahavoogude analüüsimisel on aluseks võetud üksnes 2020-2021. aasta rahavood äritegevusest (100%).

2020. aastal toimus Keskühistul põhivarade müügitehing, mille tulemusena sai ettevõtte laekumisi materiaalse ja immateriaalse põhivarade müügist 17 446€. Samas on suurusjärk ebaoluline ning vertikaalselt vaadatuna tähtsust ei oma. Raha laekumistest kokku võttis suurima osakaalu enda alla rahavood äritegevusest. 2021. aastaks oli trend sama, suurim osakaal raha laekumistest toimus rahavoogude äritegevusest (6,7 miljonit eurot) ning laekumised põhivarade müügist puudusid.

Nii 2020. aastal kui 2021. aastal moodustasid Keskühistus suurima osakaalu raha kasutamisest kokku saadud laenude tagasimaksed (55% ulatuses). Keskmiselt 32%-35% moodustasid tasumised põhivarade soetamisel ning väikseim osakaal vaadeldavatel aastatel kuulus kapitalirendi osamaksetele, hõivates kõigest 2% raha kasutamistest kokku.

Selveri puhul müüdi nii 2020. aastal kui ka 2021. aastal põhivarasid vastavalt 1 000€ ja 4 000€ eest. Vaadates raha laekumisi tervikuna, ei ole ka Selveri puhul põhivarade müügist saadud raha nii märkimisväärne ehk ka neil võttis suurima osakaalu raha laekumistest kokku rahavood äritegevusest (2020. aastal 23,5 miljonit ning 2021. aastal 30 miljonit).

Raha kasutamise poolelt on näha, et mõlemal analüüsitaval aastal võttis suurima osakaalu enda alla tasumised põhivarade eest, moodustades ettevõtte raha kasutusest kokku 75-85%. Makstud intressid olid ettevõttel püsivad, moodustades 3% raha kasutamistest.

Hinnates analüüsitavaid ettevõtteid omavahel selgub, et Selver on investeerinud suuremas osas põhivaradesse kui Coop Eesti Keskühistu ning Keskühistu on suunanud oma ressursid laenude tagasimaksetele.

Eeltoodud analüüside puuduseks on see, et leitud andmete põhjal ei ole võimalik anda hinnangut ettevõtte tegevusele, selleks on vajalik leida ettevõtete finantssuhtarvud ning nende põhjal teha analüüs ning hinnangud. (Pokk, 2021)

Järgnevas peatükis ongi toodud välja peamised suhtarvud, nende leidmiseks vajaminevad valemid ning teostatud suhtarvude analüüs.

2.3 Suhtarvude analüüs

Aruandeid saab analüüsida mitmel viisil. Finantsaruannete analüüsi põhilisteks meetoditeks on suhtarvuanalüüs. (Kallas, 2002)

Suhtarvude analüüsi eesmärgiks on omavahel süsteemselt võrrelda erinevaid näitajaid (olenevalt finantsnäitajate analüüsi eesmärgist). (Alver & Reinberg, 2002, lk 305) Tulemusliku suhtarvude analüüsini jõutakse, kui eelnevalt on kindlaks määratud, mis on täpne eesmärk ning eesmärgist tulenevalt valitud selleks sobivad suhtarvud, kuni nende samade tulemuste hindamiseni. Suhtarve analüüsides jõutakse küll puudujääkideni, aga suhtarvud ei ütle, kuidas neid puudujääke likvideerida. Seda tuleb teha läbi juhtimisarvestuse. (Karu & Zirnask, 2001, lk 240)

Suhtarvudeks nimetatakse suhteliste suuruste arvvärtusi. Suhtarvumeetod on majanduslike nähtuste koostise, eri nähtuste vaheliste proportsioonide ja varjatud seoste uurimise lihtsamaid ning enim kasutatavaid meetodeid. (Kallas, 2002, lk 259) Suhtarvuanalüüsist saab leida finantsnäitajate seoseid ning teostada võrdlevaid analüüse eri suundades ja tasemetel. Ettevõtte finantsaruannete suhtarvuanalüüsi läbiviimisel kasutatakse peamiselt võrdlus- ja tihedussuhtarve. Analüüsi käigus

võrreldakse ettevõtte suhtarve eelnevate aastate näitajatega, konkurentide andmetega, plaaniandmetega ja ka majandusharu keskmistega. (Alver & Reinberg, 2002, lk 305)

Järgnevas alapeatükis kirjeldatakse ja analüüsitakse lühiajalise maksevõime olulisemaid suhtarve.

2.3.1 Lühiajalise maksevõime analüüs

Likviidsusanalüüs põhineb peamiselt lühiajalise maksevõime analüüsimises, mille käigus püütakse hinnata, kas ettevõtte on võimeline likvideerima oma lühiajalised kohustised. (Alver & Reinberg, lk 77)

Oluline on eristada ettevõtte likviidsust vara likviidsusest. Ettevõtte maksevõimelisus tuleneb tema majandustegevuse tulemusest. (Tearu & Krumm, 2005, lk 20)

Enne likviidsuse määratlemist analüüsitakse käibekapitali ning selle koosseisu kuuluvaid tegelikke ja prognoosituid arenguid ning kas ja millises ulatuses äritegevuse reaalsed tulemused ning prognoositud rahavood edasises tegevuse jätkuvuse tagavad. (Ilisson, 2004, lk 100)

Rahasummat, mis on paigutatud käibekapitali nimetatakse ka puhaskäibekapitaliks. (Karu, 2000, lk 15)

Puhaskäibekapitali valemiks on:

$$\text{puhaskäibekapital} = \text{käibevarad} - \text{lühiajalised kohustised}. \quad (3)$$

Puhaskäibekapitaliga saadakse teada, kui palju on suunatud käibevaradesse pikaajalisi finantseerimisallikaid (pikaajalisi kohustusi ja omakapitali). Maksevõimelised ettevõtted on need, kelle puhaskäibekapitali arvutuse tulem on positiivne. Tegemist ei ole suhtarvuga vaid rahalise näitajaga. (Tearu & Krumm, 2005, lk 21)

Kui leida üks põhilisi maksevõime analüüsi näitajaid, siis kindlasti on selleks lühiajalise võlgnevuse kattekordaja. See näitab, kui palju käibevara on lühiajaliste kohustiste ühe euro kohta (Tšistjakov, 1996) ning näitaja arvutusvalemiks on:

$$\text{lühiajalise võlgnevuse kattekordaja} = \frac{\text{käibevara}}{\text{lühiajalised kohustised}}. \quad (4)$$

Suhtarv kajastab, kui palju on käibevara lühiajaliste kohustiste ühe rahaühiku kohta. Madala maksevõime korral võib tekkida raskusi lühiajaliste võlgade tasumiseks. Kui aga näitaja on liiga kõrge, viitab see sellele, et raha on kasutatud efektiivselt. (Raudsepp, 1999)

Mida suurem on lühiajalise võlgnevuse kattekordaja väärtus, seda parem on see kreditoridele, kui aga vaadata ettevõtte poolt, siis kõrge suhtarvude väärtus kajastab liigseid rahamahutusi käibevaradesse ja ressursside ebaefektiivset kasutamist. (Tearu & Krumm, 2005, lk 19)

Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja hindamiseks on kindlaks määratud ka hindamiskriteeriumid, mille põhjal saab hinnata, kas ettevõtte näitajad on head või mitte, nendeks on:

- suurem kui 1,6 – hea;
- 1,2-1,59 – rahuldav;
- 0,9-1,19 – nõrk;
- väiksem kui 0,9 – mitterahuldav. (Tearu & Krumm, 2005, lk 19)

Suhtarvu kasutamisel firma maksevõime hindamiseks peab arvestama, et hinnang põhineb hetkeseisul ehk see kajastab olemasolevate käibevarade võimet katta hetkelisi lühiajalisi kohustisi, aga ei kajasta tuleviku rahavoogude omavahelist vastavust. (Rünkla, 2003, lk 64)

Kuna varusid ei loeta likviidseteks varadeks, siis iseloomustab kiireloomulist maksevõimet paremini likviidsuskordaja. (Tearu & Krumm, 2005, lk 20)

Likviidsuskordaja valemiks on:

$$\text{likviidsuskordaja (maksevõime kordaja, happetest)} = \frac{\text{likviidsed varad}}{\text{lühiajalised kohustised}}. \quad (5)$$

Suhtarv näitab, mitu korda likviidse käibevara maksumus ületab lühiajaliste kohustiste summat. Näitajat on võimalik ka eraldi hinnata vastavalt järgmistele hindamiskriteeriumitele (Tearu & Krumm, 2005, lk 20):

- suurem kui 0,9 – hea;
- 0,6-0,89 – rahuldav;
- 0,3-0,59 – nõrk;
- väiksem kui 0,3 – mitterahuldav. (Kõomägi, 2006, lk 120)

Mida kõrgem on likviidsuskordaja (maksevõime kordaja/happetest), seda kindlam on, et lühiajaliste kohustiste täitmisel raskusi ei teki. (Kõomägi, 2006, lk 120)

Ettevõtte võime lühiajalisi võlgnevusi tähtajaliselt tasuda sõltub sellest, kas ettevõttel on piisavalt likviitset vara, mida saab kergelt rahaks muuta. Seetõttu on likviidsusnäitajad seotud käibevaraga, sest just käibevarast tasutakse ettevõtte võlad. (Alver & Reinberg, 2002, lk 307)

Järgmise maksevõime näitaja leidmisel lähtutaksegi ettevõtte kõige likviidsematest käibevaradest, milleks on raha ja väärtpaberid.

Et välja selgitada ettevõtte võime tasuda oma lühiajalised kohustised bilansipäeva seisuga, arvutatakse välja rahaliste vahendite tase ehk maksevalmiduse kordaja. (Alver & Reinberg, 2002, lk 309) Maksevalmiduse leidmiseks jagatakse likviidsed käibevarad lühiajaliste kohustistega.

$$\text{Rahaliste vahendite tase ehk maksevalmiduse kordaja} = \frac{\text{raha ja väärtpaberid}}{\text{lühiajalised kohustised}} \quad (6)$$

Rahaliste vahendite tase näitab, millise osa lühiajalistest kohustistest on ettevõtte võimeline kohe tasuma. Antud kordajal normatiive ei ole, aga kordaja väärtus varieerub 0,1-0,2 piires. (Tearu & Krumm, 2005, lk 21)

Kui likviidse vara kogusumma on väiksem lühiajalistest kohustistest, on põhjust lühiajaliste kohustiste koosseisu analüüsida rahavoogude aspektist, saades teada, millised kohustised ei ole esmatähtsad. (Ilisson, 2004, lk 106)

Eelkõige analüüsitakse, kas ettevõtte suudab oma jooksvaid ja vältimatuid kohustisi tarnijatele, töötajatele, pankadele ja maksuametile tasuda. (Ilisson, 2004, lk 106)

Kaasaegsete riikide praktikas on täheldatud, et piisav raha ja selle lähendite kogusumma peaks moodustama 10% koguvarast. Eeldatakse, et rahalised vahendid peaksid olema võimalikult väikesed ja kogu vaba raha peaks olema kasutatud otstarbekalt, näiteks investeerides seda väärtpaberitesse või laenata välja. (Alver & Reinberg, 2002, lk 311)

Järgnevalt on Tabelis 1 välja toodud Coop Eesti Keskühistu ja Selver AS maksevõime näitajad aastatel 2019-2021.

Tabel 1. Lühiajalise maksevõime suhtarvud analüüsitavate ettevõtete kohta

	Coop Eesti Keskühistu			Selver AS		
	2021	2020	2019	2021	2020	2019
Puhaskäibekapital (mln €)	-8,8	-9	-8,1	-13,4	-43,6	-33,3
Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja	0,8	0,8	0,8	0,8	0,5	0,5
Likviidsuskordaja	0,6	0,6	0,6	0,5	0,2	0,2
Rahaliste vahendite tase	0,02	0,003	0,01	0,02	0,02	0,03

Tabelist 1 on näha, et nii Coop Eesti Keskühistu kui ka Selver AS puhaskäibekapital oli perioodil 2019 kuni 2021 negatiivne. Kuigi maksevõimelisteks ettevõteteks peetakse neid, kelle puhaskäibekapitali arvutuse tulem on positiivne, siis negatiivne puhaskäibekapital on kõrge varude käibekiirusega jaekaubandusettevõtete puhul tavapärane, seega probleeme siin ei teki.

Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja puhul on näha, et Keskühistu suhtarv on püsinud muutumatuna olles 0,8 ning Selveril on aastatel 2019-2020 suhtarv samuti püsinud muutumatuna, olles 0,5 ning 2021. aastal paranenud 0,8 peale. Mõlema ettevõtte puhul on aga näitaja pigem mitterahuldav. Madal maksevõime näitab ka, et mõlema ettevõtte puhul võib tekkida raskusi lühiajaliste võlgade tasumiseks.

Aastatel 2019 kuni 2021 on Keskühistu likviidsuskordaja näitajad olnud püsivalt 0,6, mis on rahuldav tulemus. Selver AS on aga oma likviidsusnäitaja poolest madal, olles nendel aastatel näitajaga 0,2 ning paranemine on toimunud 2021. aastal, kus likviidsuskordaja on tõusnud 0,5 peale, ent näitaja on Selver AS vaates siiski nõrk. Sellest saab teha järelduse, et Selver AS-il on suurem oht raskustesse jääda lühiajaliste kohustiste täitmisel. Samas on tegemist jaekaubandusettevõtetega, kus on loomulik, et varud on suured ning seetõttu ka likviidsusnäitajad madalad.

Rahaliste vahendite tase oli nii Keskühistul kui Selveril 2021. aastal 0,02. Kuna näitajale normatiive ette ei ole antud, siis pigem on näitaja hea, sest tavaliselt rahaliste vahendite tase varieerubki 0,1-0,2 piires. Seega saab järeldada, et ettevõtetel on piisavalt raha, sest mida rohkem raha on, seda parem on maksevõime näitaja, samas ei ole mõlemal ettevõttel vaba raha ülemäära, mis on hea, näidates, et ettevõtted ei ole vabal rahal lihtsalt seista lasknud, vaid on kasutanud seda efektiivselt (näiteks suunanud seda põhivaradesse).

Madala maksevõime üheks põhjuseks võib olla ka uuritavatel aastatel kestnud tervisekriis. Veel täpsema info saamiseks peaks analüüsima ka kriisile eelnevate aastate andmeid, et saada parem ülevaade lühiajaliste maksevõime näitajate muutustest.

2.3.2 Pikaajalise maksevõime analüüs

Seda, mis võib toimuda maksevõime tasemega pikema aja jooksul, iseloomustavad pikaajalise maksevõime näitajad. Peamine alus pikaajalise maksevõime hindamiseks on kapitali struktuuri näitajad. Kapitali struktuuri suhtarvud väljendavad ettevõtte võimet tasuda nende lühiajalisi ja pikaajalisi laenukohustisi. (Tearu & Krumm, 2005, lk 21)

Et saada teada võõrkapitali osatähtsust kogukapitalist, tuleb kohustised jagada kogupassivaga ning selle jagatise tulemus võrdub võlakordajaga, mis näitab, kui suurel määral on ettevõtte vara seotud laenukapitaliga. Võlakordaja – suhtarv, mis näitab võõrkapitali osatähtsust kogukapitalist. (Alver & Reinberg, 2002, lk 315)

$$\text{Võlakordaja} = \frac{\text{kohustise}}{\text{kogupassiva}}. \quad (7)$$

Võlakordaja leidmisel saab teada, kui palju kohustisi on kogukapitali ühe rahaühiku kohta.

Võlakordaja hindamisel on „rusikareegel“ 50%. Ettevõtte edukas tegutsemine (soovituslik ülemmäär) on ka 60-70% võlakordaja korral. (Tearu & Krumm, 2005, lk 25); (Kõomägi, 2006, lk 125)

Aktsepteeritav võlakordaja sõltub ettevõtte tegevusalast. Kui kordaja on väiksem kui 0,5, siis finantseeritakse ettevõtte varasid omakapitalist, kui kordaja on aga suurem kui 0,5, siis võõrkapitalist. Kõrge võlakordaja võib tähendada, et ettevõttel on täiendava laenukapitali kaasamiseks võimalused madalad. (Finantsvõimenduse suhtarvud, kuupäev puudub)

Finantsvõimenduse taset saab mõõta ka läbi soliiduskordaja. Soliiduskordaja ehk omakapitali osatähtsus näitab, kui suurel määral on ettevõtte varad finantseeritud omakapitaliga. (Alver & Reinberg, 2002, lk 316) Soliiduskordaja leidmise valemiks on:

$$\text{soliidsuskordaja} = \frac{\text{omakapital}}{\text{kogukapital (passiva)}} \times 100. \quad (8)$$

Keskmiselt peaks see jääma 30% kuni 40% vahele. Kui tulem on madalam, siis see näitab, et ettevõttel napib vahendeid kriisiolukordadeks ja see viitab suuremale riskile. (Alver & Reinberg, 2002, lk 316)

Tulenevalt soliiduskordaja leidmisest tuleks üle vaadata ka omakapitali ja kohustiste omavaheline suhe.

Finantsvõimenduste mõju ja omakapitali tasuvuse seoste analüüsimisel leitakse kohustiste ja omakapitali suhe, mis näitab, mitu korda on kohustised omakapitalist suuremad. (Ilisson, 2004, lk 173).

Omavaheline suhe leitakse järgnevalt:

$$\textit{kohustiste ja omakapitali suhe} = \frac{\textit{kohustised}}{\textit{omakapital}}. \quad (9)$$

Üldiselt võiks omakapitali ja võõrkapitali osad jaguneda võrdselt. Sellisel juhul oleks võlakordaja 0,5 ja selle tulemusena ka kohustiste ja omakapitali suhe 1. (Peterson, 2021)

Ettevõtte risk on seda suurem, mida suurem on võõrkapital osatähtsus võrreldes omakapitaliga. Kreditoridel suureneb ka risk oma nõuete suhtes ettevõtte vastu. (Alver & Reinberg, 2002, lk 316). Lisaks, kui kohustiste ja omakapitali suhe on tõusutrendis, siis tuleviku prognoosina maksevõime halveneb. (Tearu & Krumm, 2005, lk 22).

Seepärast tuleks silmas pidada, milline on ettevõtte tegevusharu ja ärimudel. Tuleks võrrelda ettevõtte finantseerimissuhtarve vastava tegevusharu keskmise näitajaga, et võrrelda, kas ettevõtte kapitalistruktuur on optimaalne või ei. (Peterson, 2021)

Järgnevalt leitakse pikaajaliste kohustiste osakaalu ettevõtte pikajalistes finantseerimisallikates. Seda saab leida kapitaliseerituse kordaja abil, (Tearu & Krumm, 2005, lk 25); (Alver, J. & Alver, L., 2017), mille arvutusvalemiks on:

$$\textit{kapitaliseerituse kordaja} = \frac{\textit{pikaajalised kohustised}}{\textit{pikaajalised kohustised} + \textit{omakapital}}. \quad (10)$$

Vastuvõetav kapitaliseerituse kordaja kriteerium on 0,5-0,6. Sellest suurem kordaja viitab sellele, et investoritel ja pankadel võib tekkida suurem kahtlus ettevõtte maksevõimes (pikaajalises vaates) ning see muudab investorid võrdlemisi passiivseks oma investeerimiskavade koostamisel. (AT&T, 2018)

Kapitaliseerituse kordajale järgnev oluline majandusüksuse pikaajalist maksejõulisust iseloomustav suhtarv on maksejõulisuse kordaja. Antud suhtarvu valem leitakse järgnevalt:

$$\textit{maksejõulisuse kordaja} = \frac{\textit{aruandeaasta kasum}}{\textit{pikaajalised kohustised} + \textit{lühiajalised kohustised}}. \quad (11)$$

Leides maksejõulisuse kordaja, selgub, kui palju puhaskasumit teenib ettevõtte kohustiste ühe euro kohta. Tegevusvaldkonniti on aktsepteeritav maksejõulisuse kordaja arvvärtus erinev. „Rusikareegel“ mõnede USA finantsanalüütikute arvates on, et kui maksejõulisuse kordaja arvvärtus on suurem kui 20%, siis on majandusüksuse finantsseisund hea. (Alver, J. & Alver, L., 2017)

Maksejõulisuse kordajale lisaks on mõistlik leida ka ettevõtte intresside kattekordaja. Intresside kattekordaja iseloomustab firma võimet intressikulud katta ärikasumi arvelt ehk kasum enne intressikulusid. (Alver & Reinberg, 2002, lk 316)

$$\text{Intressikulude kattekordaja} = \frac{\text{ärikasum}}{\text{intressikulud}}. \quad (12)$$

Intressikulude kattekordajast selgub, kas ärikasum katab intressikulusid ja mitu korda see on suurem, lisaks peaks näitaja olema võimalikult kõrge. Aktsepteeritav väärtus võiks olla vähemalt 3,0. (Alver & Reinberg, 2002, lk 317)

Intressikulude kattekordaja puuduseks on, et ärikasum ei ole ainus intressikulude tasumise allikas, kuna intresside tasumiseks saab kasutada ka amortisatsioonieraldisi. (Tearu & Krumm, 2005, lk 26)

Peale intressikulude kattekordaja leidmist tuleks arvutada ettevõtte võime katta oma intressikulusid põhitegevuse rahavoo arvelt ning see leitakse rahavooga kaetuse kordaja abil.

$$\text{Rahavooga kaetuse kordaja} = \frac{\text{EBIT} + \text{amortisatsioon (EBITDA)}}{\text{makstud intressid}}. \quad (13)$$

Tavaliselt peaks ettevõtete rahavooga kaetuse kordaja olema vähemalt 1,5 korda. See tähendab, et iga 1 euro intressimaksete tasumiseks on äritegevuse rahavoogudes vähemalt 1,50 eurot. Kui suhtarv langeb sellest allapoole, võib see viidata sellele, et ettevõttel on raskusi oma võla rahastamisega või võlgade haldamine ei toimi. (Tomasetti, 2023)

Alljärgnevas tabelis (Tabel 2) on esitatud pikaajalise maksevõime suhtarvud nii Coop Eesti Keskühistu kui ka Selver AS kohta.

Tabel 2. Pikaajalise maksevõime suhtarvud analüüsitavate ettevõtete kohta

	Coop Eesti Keskühistu			Selver AS		
	2021	2020	2019	2021	2020	2019
Võlakordaja (%)	63,1	70,9	73,3	76,5	82,3	77,8
Soliidsuskordaja (%)	36,9	29,1	26,7	23,5	17,7	22,2
Kohustiste ja omakapitali suhe	1,7	2,4	2,8	3,3	4,7	3,5
Kapitaliseerituse kordaja	0,3	0,4	0,4	0,2	0,3	0,0
Maksejõulisuse kordaja	19,1	3,9	5,1	19,1	13,7	22,8
Intresside kattekordaja	3,4	2,5	2,1	2,4	1,8	1,0
Rahavooga kaetuse kordaja	8,6	6,3	5,5	64,7	51,8	122,5

Tabelis 2 on näha, et Keskühistu ja Selveri võlakordajad on vaadeldaval perioodil langenud, mis on mõlema ettevõtte puhul hea tulemus. Kuna aga võlakordaja soovituslik ülempiir on 60%-70%, siis Keskühistu jääb napilt piiridesse ning Selver AS ületab 2021. aasta seisuga soovituslikku piiri, mis tähendab, et mõlemal ettevõttel on võlasuhe pigem kõrge ehk ettevõtete varasid finantseeritakse enamjaolt võõrkapitali arvelt.

2021. aastal oli Keskühistu varasid finantseeritud omakapitaliga 36,9%. Selveril oli 2021. aasta seisuga varasid finantseeritud omakapitaliga 23,5%. Kriteeriumite järgi võiks soliiduskordaja jääda 30%-40% vahele, mis tähendab, et Keskühistu soliiduskordaja on väga hea ning Selveril pigem madal. Suhtarvudest saab veel järeldada, et ettevõtted ei ole niivõrd iseseisvad ning suuremas ulatuses kasutavad finantseerimisallikatena võõrkapitali, kuigi omakapitali osatähtsus mõlemal ettevõttel kolme aasta lõikes on tõusnud.

Pikaajaliste kohustiste osakaal ettevõtete pikaajalistest finantseerimisallikatest (kapitaliseerituse kordaja) on analüüsitavatel ettevõtetel väga hea. Kui keskmiselt võiks kapitaliseerituse kordaja jääda kuni 0,5-0,6 juurde, siis Keskühistul on see näitaja varieeruvalt 0,3-0,4 ja Selveri puhul on näitaja aasta-aastalt pigem tõusnud, ent siiski jäänud 0,0-0,3 vahele, mis on väga hea tulemus, kuna see toob välja ettevõtete hea maksevõimekuse pikaajalises vaates ehk pikaajaliste investoritega probleeme ei teki. Seega ei ole kriisiaeg vaadeldavate jaekaubandusettevõtete pikaajalist maksevõimet negatiivselt mõjutanud.

Intresside kattekordaja puhul on näha, et Coop Eesti Keskühistu on aasta-aastalt näitaja poolest paremuse poole liikunud, olles 2021. aastaks saavutanud kordajaks 3,4 (aktsepteeritav väärtus vähemalt 3,0), samas Selveri intresside kattekordaja on kolme vaadeldava aasta jooksul olnud väga madal, 2021. aastaks on näitaja küll 1,0 pealt tõusnud 2,4, ent siiski võiks tulemus parem olla.

Rahavooga kaetuse kordaja on Coop Eesti Keskühistul tõusnud, kui 2019. aastal oli näitaja 5,5, siis 2021. aastaks on see juba 8,6, mis tähendab, et iga 1 euro intressimakse tasumiseks on äritegevuse rahavoogudes 8,6 eurot. Selver AS puhul on näitaja aga väga hea, kuigi on analüüsitavatel aastatel langenud, ehk 2021. aastaks on ettevõttel äritegevuse rahavoogudes 64,7 eurot iga 1 euro intressimakse kohta. Samas tuleneb ka suur suhtarv sellest, et tegemist on kapitalimahuka ettevõttega ehk amortisatsioon on ettevõttel suur.

Kui hetkel vaadeldi suhtarve, mille näitajad iseloomustasid seda, mis võiks toimuda ettevõtte maksevõimega tulevikus, siis järgnevas osas võetakse käsitle alla tegevustulemuse ehk efektiivsuse näitajad.

2.3.3 Efektiivsuse analüüs

Efektiivsuse ehk tegevustulemuse analüüsi käigus selgub, kuidas on ettevõtte kasutanud oma varasid esmaste tegevustulemuste (kulude ja tulude) loomisel. Ettevõtte majandustegevuse efektiivsus määratletakse vastavalt varade, kulude, tulude ja kasumi- vaheliste seoste ja proportsioonidega. (Lääts & Kasendi, 2004)

Varade kasutamise efektiivsuse analüüsi kaudu saab analüüsida, kui efektiivselt on ettevõtte kasutanud oma varasid. (Kõomägi, 2006, lk 113)

Järgnevalt on esitatud peamiste efektiivsuse suhtarvude valemid ning kirjeldatud nende olemust.

$$\text{Lühiajalise võlgnevuse käibekordaja} = \frac{\text{müügitulu}}{\text{lühiajaline võlgnevus} - \text{ostjat ettemaksed}}. \quad (14)$$

Lühiajalise võlgnevuse käibekordaja (debitoorse võlgnevuse käibesagedus) näitab, mitu korda toimub aruandeperioodil debitoorse võlgnevuse tasumine deebitoride poolt (keskmiselt) ehk kui palju müügitulu saadi debitoorse lühivõla ühe euro kohta. (Kõomägi, 2006, lk 115)

Lühiajalise ehk debitoorse võlgnevuse käibekordaja võimaldab hinnata, kui hästi saadaolevad võlad rahaks muutuvad. (Rünkla, 2003, lk 65) Kõrge näitaja viitab, et ettevõttel on lühikesed maksetähtajad või tegeletakse aktiivselt võlgade sissenõudmistega. (Tearu & Krumm, 2005, lk 23)

Suhtarvu arvutused on tegevusvaldkonniti erinevad. Üldiselt eelistatakse kõrget lühiajalise võlgnevuse käibekordajat, kuna see tähendab, et ettevõtte saab oma võlgu tõhusamalt sisse nõuda. Kriteeriumeid ei ole seatud, mis eristaks head ja halba suhet, kuna nõuete käive võib erinevate ettevõtete tüübist suuresti erineda. (Bennett, 2023)

Peale lühiajalise võlgnevuse käibekordaja leidmist tuleb leida ka debitoorse (lühiajalise) võlgnevuse käibevälde, kuna peamiselt antakse hinnanguid näitajatele lähtudes käibevältest, mitte käibekordajast. Seega leitakse lisaks lühiajalise võlgnevuse käibekordajale ka selle käibevälde.

Debitoorse võlgnevuse käibevälde ehk ostjatelt laekumata arvete konversiooniperiood näitab keskmist nõuete laekumise aega perioodis ehk mitu päeva kulub müügist raha laekumiseni (keskmiselt). (Kõomägi, 2006, lk 115)

$$\text{Lühiajalise võlgnevuse käibevälde} = \frac{360}{\text{lühiajaliste võlgnevuste käibekordaja}}. \quad (15)$$

Mida kiiremini ostjad ettevõttele tasuvad, seda parem on ettevõtte maksevõime. Heaks nõuete laekumise perioodiks on tavaliselt alla 30 päeva (Eestis keskmiselt 10 päeva). Lühike nõuete laekumise periood võib viidata ettevõtte väiksele müügile, samas pikk nõuete laekumise periood vähendab ettevõtte likviidsust ja mõjutab ettevõtte finantskohustiste täitmist negatiivselt. (Alver & Reinberg, 1999)

Kui lühiajalise võlgnevuse käibevälde on ettevõttel liiga suur, tuleks ettevõttel lühendada varude perioodi, ostjatelt laekumata arvete perioodi ja suurendama laekumise perioodi, mil tasutakse tarnijatele. (Karu, 2000, lk 64)

Lisaks leitakse kreditoorse võlgnevuse käibekordaja ehk lühiajaliste kohustiste käibekordaja. Kordaja näitab, mitu korda toimub kreditoorse võlgnevuse tasumine aruandeperioodil (keskmiselt). (Kõomägi, 2006, lk 117)

Lühiajaliste kohustiste käibekordaja arvutusvalemiks on:

$$\text{lühiajaliste kohustiste käibekordaja} = \frac{\text{müüdud kaupade kulu}}{\text{keskmine kreditoorne võlgnevus}}. \quad (16)$$

Kuigi lühiajaliste kohustiste käibekordaja on valdkonniti erinev, peaksid ettevõtted hoidma kordajat keskmiselt 8-10 vahel. Kui kordaja langeb alla kuue, viitab see sellele, et ettevõtte pikendab oma tegevuse rahastamiseks enda makseperioode. (BDC, kuupäev puudub)

Kui lühiajaliste võlgnevuste käibekordaja järel leiti lühiajaliste võlgnevuste käibevälde, siis peale lühiajaliste kohustiste käibekordaja leidmist leitakse nüüd ka lühiajaliste kohustite käibevälde.

Kreditoorse võlgnevuse käibevälde ehk tarnijate tasumata arvete konversiooniperiood, näitab kreditoorse võlgnevuse maksetähtaega perioodis (keskmiselt) ehk mitme päeva pärast tasub ettevõtte ostetud kauba eest. (Kõomägi, 2006, lk 117)

$$\text{Lühiajaliste kohustiste käibevälde} = \frac{360}{\text{lühiajaliste kohustiste käibekordaja}}. \quad (17)$$

See näitab päevade arvu ettevõtte kohustiste tekkimise hetkest kuni nende tasumiseni. Saadud päevade arvu võrreldakse valdkonna keskmise tulemusega. Keskmise väärtus on 30-40 päeva. Samas ettevõtted, kes on oma tarnijatega häid tingimusi kokku leppinud, võivad aga sellest keskmisest väärtusest kõvasti üle olla. (Asokan, 2023) Küll aga hinnatakse positiivseks seda, kui lühiajaliste kohustiste käibekordaja väärtus suureneb, eeldusel, et kohustised on õigeaegselt tasutud, kuna see viitab efektiivsele kapitali juhtimisele ettevõttes (ettevõtte suudab pikema aja jooksul kasutada odavaid finantseerimisallikaid). (CFI Team, 2022)

Kui võlgade ja kohustiste käibevältes ning kordajad teada, tuleks leida nii varade kui eraldi põhivarade ja ka varude efektiivsussuhtarvud.

Varade käibekordaja ehk varade käibesagedus näitab ettevõtte varade kasutamise efektiivsust – selle tulemusena saadakse teada, kas vara kasutatakse efektiivselt müügi käibe taseme juures. (Kõomägi, 2006, lk 113)

Varade käibekordaja arvutuskäik on järgnev:

$$\text{varade käibekordaja} = \frac{\text{müügitulu}}{\text{varade keskmine maksumus}}. \quad (18)$$

Jaemüügisektoris võiks heaks varade käibekordajaks lugeda 2,5 või enam. Samas näiteks kommunaalteenuste sektoris tegutsevad ettevõtted seavad varade käibekordaja eesmärgiks vahemiku, mis jääb kõigest 0,25-0,5 juurde. See viitab sellele, et kõigi sektorite jaoks pole määratletud kindlat kriteeriumit ning näitaja võib valdkonniti erineda. (Excole, 2021)

Lisaks varade käibekordajale on võimalik leida ka põhivarade käibekordaja. Põhivarade käibekordaja näitab, mitu tsüklit läbivad ettevõtte põhivarad perioodi jooksul ning kui efektiivselt kasutatakse ettevõtte põhivara müügitulu teenimisel. (Alver, J. & Alver, L., 2011, lk 257)

$$Põhivarade käibekordaja = \frac{\text{müügitulu}}{\text{põhivarade keskmine maksumus}}. \quad (19)$$

Antud käibekordajaga saab mõõta juhtkonna töö efektiivsust põhivarade kasutamisel. (Kõomägi, 2006, lk 114)

Põhivarade käibekordaja suhtarvud varieeruvad olenevalt majandusharust ning ettevõtte suurusest, mistõttu ei ole suhtarvule seatud kindlat hindamiskriteeriumit, mida kõik ettevõtted saaksid ühtselt arvesse võtta. Küll aga peaksid ettevõtted hindama, milline on valdkonna keskmine ja millised on nende konkurentide põhivarade käibekordajad. Hea põhivara käibekordaja on mõlemast kõrgem. (Kenton, 2023)

Peale põhivarade käibekordaja leidmist hinnatakse üle ka varude käibekordaja ehk tootlus. Arvutusvalemina kasutatakse:

$$\text{varude käibekordaja} = \frac{\text{müüdud kaupade kulu}}{\text{varude keskmine maksumus}}. \quad (20)$$

Varude käibekordaja näitab varude kasutamise efektiivsust ehk mitu korda kasutakse varusid realiseeritud toodete/teenuste eest analüüsitava perioodi jooksul. (Karu, 2000, lk 124)

Enamike ettevõtete jaoks on ideaalne varude käibekordaja vahemikus 5-10, ehk ettevõtte müüb ja ostab sisse varusid ligikaudu ühe kuni kahe kuu tagant. Kiiresti riknevate kaupadega tööstusharude puhul on ideaalne suhe suurem, vältimaks varude riknemist ehk kaupa ostetakse ja müüakse peaaegu igapäevaselt sisse ja välja. (Jenkins, 2022)

Mida suurem on käibesagedus, seda kiirem on raha laekumine. Varude käibekordaja suur arvvärtus viitab üldjuhul varude efektiivsele kasutamisele müügitulu teenimisel. (Alver, J. & Alver, L., 2011, lk 590)

Et teada saada päevi, mil kasutatud varud asenduvad uute varudega ehk aega kauba ostmise ja müümise vahel, leitakse varude käibevälde. (Karu, 2000, lk 125)

$$\text{Varude käibevälde} = \frac{360}{\text{varude käibekordaja}}. \quad (21)$$

Kui varude käibeperiood on keskmisest pikem näitab see, et ettevõtte ostab sisse liiga palju toorainet või valmistoodangu müük ei kulge plaanipäraselt. Üheks põhjuseks võib olla ka liiga pikk tootmisprotsess. (Kõomägi, 2006, lk 116)

Toidukaupluste normaalseks varude käibevälteks peetakse 12-15 päeva. (Alver, J. & Alver, L., 2011, lk 590)

Kui debitoorse võlgnevuse ja varude käibevälde on arvutatud, saab leida ettevõtte talitus- ehk tegevustsükli. Talitustsükkel on päevade arv, mille jooksul varud muutuvad lühiajaliseks võlgnevuseks ja lühiajaline võlgnevus muutub rahaks. (Kõomägi, 2006, lk 117)

$$\textit{Talitustsükkel} = \textit{debitoorse võlgnevuse käibevälde} + \textit{varude käibevälde}. \quad (22)$$

Kui ettevõtte talitlustsükkel ja kreditoorse võlgnevuse käibevälde on leitud, on võimalik leida ka ettevõtte finantseerimistsükkel ehk raha konversioonitsükkel.

$$\textit{Finantseerimistsükkel} = \textit{talitustsükkel} - \textit{lühiajaliste kohustiste käibevälde}. \quad (23)$$

Tsükkel näitab päevade arvu, mille jooksul ettevõtte peab otsima täiendavaid rahalisi vahendeid, et finantseerida ettevõtte äritegevuse tsüklit materjali ja kauba saabumisest raha laekumiseni klientidelt. Mida pikem on raha konversiooniperiood, seda rohkem tuleb teha investeeringuid käibevahendite soetamiseks. Vähendades keskmist varude ja ostjatelt laekumata arvete konversiooniperioodi ning suurendades keskmist tasumata arvete laekumise perioodi (tarnijatele) väheneb ka raha konversiooniperiood. (Kõomägi, 2006)

Alljärgnevas tabelis (Tabel 3) on ülevaatlik info efektiivsuse suhtarvudest analüüsitava ettevõtte kohta.

Tabel 3. Efektiivsuse suhtarvud analüüsitavate ettevõtete kohta

	Coop Eesti Keskühistu			Selver AS		
	2021	2020	2019	2021	2020	2019
Lühiajalise võlgnevuse käibekordaja	74,1	82,3	71,2	74,9	80,2	75,6
Lühiajalise võlgnevuse käibevälde (päeva)	4,9	4,4	5,1	4,8	4,5	4,8
Lühiajaliste kohustiste käibekordaja	8,6	8,5	8,1	9,5	9,7	9,3
Lühiajaliste kohustiste käibevälde (päeva)	41,9	42,6	44,4	37,3	37,1	38,5
Varade käibekordaja	3,7	3,8	3,5	4,5	4,7	4,8
Põhivarade käibekordaja	6,5	6,9	6,4	9,0	8,0	8,7
Varude käibekordaja	26,1	25,9	26,8	16,1	15,9	14,9
Varude käibevälde (päeva)	13,8	13,9	13,4	22,4	22,6	24,2
Talitustsükkel (päeva)	18,7	18,3	18,5	27,2	27,1	29,0
Finantseerimistsükkel (päeva)	-23,3	-24,3	-25,9	-10,1	-10,0	-9,5

Lühiajalise võlgnevuse käibekordaja puhul on näha, et nii Selveril kui Coopil oli 2020. aastal näitaja väga hea, vastavalt 80,2 ja 82,3. 2021. aastaks on mõlemal näitajad veidi langenud, see võib olla tingitud kriisist, kuna klientidel võis sellel perioodil olla raskusi oma arvete tasumistega. See aga ei ole sugugi halb näitaja, olenemata, et mõlemal ettevõttel on käibekordaja langenud on nende debitoorse võla kasutus väga tõhus, kuna arved laekuvad aruandeperioodil keskmiselt Keskühistul 74,1 ja Selveril 74,9 korda.

Keskmiselt on Coop Eesti Keskühistu ostjatelt tasumise tähtaeg 4-5 päeva, sama näitajaga on Selver AS. Näitajad on madalad, kuna tegemist on jaekaubandusettevõtetega, kus klientidel on krediitmüüki vähe ning tasutakse kohe ning seetõttu on ka nõudeid väga vähe.

Lühiajaliste kohustiste käibekordajast selgub, et Keskühistu lühiajaliste kohustiste tasumine toimus aastatel 2019-2021 vastavalt 8,1; 8,5 ja 8,6 korda aastas. Kordaja on iga aastaga olnud peaaegu muutumatu, sellest saab järeldada, et tarnijatega on maksetähtajad olnud püsivad ning tulemused vastavad ka kehtestatud kriteeriumitele, jäädes 8-10 vahele.

Selveri puhul on lühiajaliste kohustiste käibekordaja aastatel 2019-2021 olnud vastavalt 9,3; 9,7 ja 9,5. Vaadeldes kahte viimast aastat on näha, et näitaja on langenud, ehk ettevõtte on saanud oma kohustiste eest pikema perioodi vältel tasuda ning selline tulemus on väga hea. Näitajad ei ole kriisist tingituna muutunud.

2019. aastal tasus Keskühistu oma võlgnevusi keskmiselt 44,4 päeva jooksul, 2020. aastal 42,6 päeva jooksul ning 2021. aastal 41,9 päeva jooksul. Keskmise maksetähtaeg on kolme aasta lõikes seega pikenenud, mis on hea (keskmise väärtus jääb vahemikku 30-40 päeva), sest see viitab, et ettevõtte juhib oma kapitali efektiivselt.

Selver tasus oma võlgnevusi 2019. aastal keskmiselt 38,5 päeva jooksul, 2020. aastal tasuti juba 37,1 päeva jooksul ning 2021. aastal 37,3 päeva jooksul ehk ka Selveri puhul on nende kohustiste tasumise tähtsajad pikenenud, kuigi võrreldes Keskühistuga, tuleb Selveril tasuda võlgnevusi keskmiselt kiiremini kui Coopil.

Võrreldes mõlema ettevõtte debitoorseid ja kreditoorseid käibevälteid selgub, et mõlema ettevõtte puhul tasutakse oma võlgnevusi teistele ettevõtetele pikema aja jooksul, kui toimuvad nende endi nõuete laekumised. See on väga hea näitaja, kuna esmalt tuleb raha sisse ja alles siis makstakse raha välja.

Coop Eesti Keskühistu investeeringud varadesse on püsinud muutumatud, olles 3,5-3,8 vahel, ehk keskmiselt saadakse 3,7 müügitulu eurot ühe varasse investeeritud euro kohta (keskmise varade käibekordaja jaemüügisektoris on 2,5 ja enam). Kuna näitaja on püsivalt sama, tähendab see, et ettevõtte ei ole teinud suuremaid investeeringuid, mis oleks neile kasu toonud. Võib järeldada, et ettevõtte ei ole julgenud teha suuremaid investeeringuid, kuna kriisi ajal oli majandus väga kiiresti muutuv ning tulevik ebaselge.

Selveri varade käibekordaja on samuti püsinud kolme aasta lõikes muutumatu, olles 4,5-4,8 juures. Selveri puhul on saadav müügitulu euro ühe varasse investeeritud euro kohta suurem kui Keskühistu puhul, seega on nende investeeringud olnud efektiivsemad.

Kui analüüsida omavahel Selveri ja Coopi põhivarade käibekordajat, siis näitavad tulemused, et 2019. aastal sai Coop ühe põhivara euro kasutamisel 6,4 eurot müügitulu, Selver 8,7 eurot müügitulu. Olenemata Coopi põhivarade käibekordaja kasvust 2020. aastal 6,9 euroni, jäi Selveril põhivarade käibekordaja siiski samaks, olles 8,0 eurot. 2021. aastal oli näitaja Keskühistul jõudnud 6,5 euroni

ning Selveri tulemus suurenes, jõudes 9,0 euroni, mis näitab, et põhivaradesse investeerimine on kasvatanud tootlust ning Selveri põhivara käibekordaja on Coop Eesti Keskühistust parem.

Coopi varude käibekordaja oli 2021. aastal 26,1 ja 2020. aastal 25,9. Näitaja on 2021. aastaks tõusnud, mis on hea tulemus kuna näitab, et varusid on efektiivselt kasutatud müügitulu genereerimisel ja varude ringlus on piisavalt kiire ning raha laekumine on ka seetõttu kiirem.

Selveri puhul oli varude käibekordaja 2020. aastal 15,9 ja 2021. aastal 16,1. Näitaja on tõusnud ning see on väga hea tulemus, viidates samuti varude efektiivsele kasutamisele ja varud ei seisa, vaid ringlevad piisava kiirusega, küll aga on Keskühistu varude ringlus kiirem kui Selveril.

Varude käibekordaja tõusu põhjuseks võib olla koroonakriisi aegne inimeste ostuhullus ning hirm kauba defitsiitide ees, mistõttu oli jaekaubanduses nõudlus suurem ehk kaupa osteti rohkem kui tavaliselt. Sellest tingituna pidid ka jaekaubandusettevõtted ostma sisse suuremas koguses varusid.

Varude käibevälde oli vaadeldava kolme aasta jooksul Keskühistul muutumatu, jäädes 13 kuni 14 päeva vahele ehk varud müüdi kolme aasta jooksul keskmiselt 13-14 päeva jooksul ära. Selveril oli varude käibevälde 2020. ja 2021. aastal 22 päeva ehk Selveri puhul on näha, et varud seisavad laos nädala võrra kauem ning ei ole nii kiires ringluses kui Coop Eesti Keskühistul.

Kaubandusettevõtetes võiks jääda varude käibevälde 12-15 päeva juurde. Selveri puhul võib tekkida risk, kuna kaup seisab keskmiselt 22-24 päeva, enne kui kaubad realiseeritakse ning see võib viidata, et ettevõtte ostab liiga palju kaupa sisse, mida nad ei jõua niivõrd kiirelt maha müüa.

Talitustsükkel on Keskühistul langenud, kui 2020. aastal oli päevade arv, mil varud muutusid debitoorseks võlgnevuseks 18,3 päeva, siis 2021. aastal oli selleks 18,7 päeva.

Päevade arv, mil varud muutusid nõueteks Selver AS-i puhul oli 2020. aastal 27 päeva ning 2021. aastaks oli talitsutsükkel püsinud peaaegu muutumatu, olles 27,2 päeva.

Finantseerimistsükkel on Coop Eesti Keskühistul olnud kergelt langustrendis. 2019. aastal oli näitaja -25,9 päeva; 2020. aastal -24,3 päeva ning 2021. aastal -23,3 päeva. Näitaja on negatiivne, mis on kaubandusettevõtete puhul omane. Seega päevade arv, kus ettevõtte peaks otsima täiendavaid rahalisi vahendeid, et finantseerida ettevõtte äritegevuse tsüklit kaupade saabumisest raha laekumiseni klientidelt, on ettevõttel olematu.

Selveri finantseerimistsükkel on madalam kui Keskuhistul, 2019. aastal oli Selveri finantseerimistsükkel -9,5 päeva; 2020. aastal -10,0 päeva ja 2021. aastal -10,1 päeva, mis näitab paranemistendentsi.

Siit saab järeldada, et raha liikumine on mõlemalt ettevõttel väga hea (negatiivne näitaja on väga hea) ning ettevõtted ei vaja täiendavaid rahalisi vahendeid, et katta oma jooksvaid kulusid.

2.3.4 Tasuvuse analüüs

Selleks, et hinnata ettevõtte strateegiaid, tuleb esmalt võrrelda saavutatud tulemusi eesmärkidega. Olulisemate näitajatena võiks vaadelda kindlasti rentaabluse muutusi konkurentidega võrreldes. (Leimann, Skärvad, & Teder, 2003, lk 158)

Rentaablus on võime saada kasumit. (Lääts, 2004, lk 28) Rentaabluse analüüs on oluline, kuna kõrge likviidsus või kapitali soodne struktuur ei pruugi tagada piisavat kasumit. Kasumiaruandes on mitu näitavu, mida saab kasutada rentaabluse analüüsimisel. Rentaabluse analüüsimisel on suhtarvud olulisemad kui absoluutarvud. Rentaablussuhtarvud on suhtarvud, mis leitakse kasumi ja selle saamiseks rakendatud vahendite maksumuse või tehtud kulude suhetena. Rentaablussuhtarvud iseloomustavad majandusüksuse finantsedukust ning efektiivsust kasumi teenimisel. (Alver, J. & Alver, L., 2011, lk 305)

Kõige üldisem rentaabluse valem on:

$$\text{rentaablus} = \frac{\text{kasum}}{\text{majanduslik näitaja}} \quad (\text{mille rentaablust uuritakse}). \quad (24)$$

Rentaablust väljendatakse tavaliselt protsentides, kuid selle näitaja saab kajastada ka kasumisummana majandusliku näitaja ühele eurole. Rentaabluse arvutamisel lähtutakse kõigist kasumi näitajatest (brutokasum, kasum majandustegevusest, kasum enne maksustamist, puhaskasum). (Tearu & Krumm, 2005, lk 27)

Alljärgnevalt on iseloomustatud tasuvuse olulisemaid näitajaid.

Koguvara puhasrentaablus – see näitab, kui palju puhaskasumit teenis ettevõttesse paigutatud iga vara euro. (Alver & Reinberg, 1999, lk 156)

$$\text{Koguvara puhasrentaablus (ROA)} = \frac{\text{puhaskasum}}{\text{perioodi keskmine koguvara}}. \quad (25)$$

Seda, kas koguvara puhasrentaabluse (ROA) näitaja on hea või halb, saab kindlaks teha läbi kapitali kaalutud keskmise hinna. Kapitali kaalutud keskmise hinna saab leida, liites omakapitali ja võõrkapitali kasutamise eest küsitatavad hinnad. Koguvara puhasrentaablus peaks olema kapitali hinnast suurem, siis on ettevõtte äritegevus tasuv, vastasel juhul hakkab omakapitali rentaablus (kasumlikkus) langema ja lisandväärtust juurde ei looda. (Laidre, 2004)

Kuigi üle 5% ROA peetakse üldiselt heaks ja üle 20% suurepäraseks, tuleks koguvara puhasrentaabluse näitajaid alati võrrelda sama sektori ettevõtete vahel. Näiteks tarkvaratootjal on bilansis palju vähem vara kui autotootjal, mistõttu alahinnatakse tarkvaraettevõtte varasid ja selle ROA võib saada ebamäärase suuruse, mis ei pruugi olla täpne. (Hargrave, 2022)

Järgnevalt leitakse investeeringute rentaablus ehk ROI. See on tulemusnäitaja, mida kasutatakse investeeringu efektiivsuse või tasuvuse hindamiseks. Seda kasutatakse ka mitme erineva efektiivsuse võrdlemiseks. ROI püüab otseselt mõõta konkreetse investeeringu tootlust võrreldes investeeringu maksumusega. (Fernando, 2022)

$$ROI = \frac{\text{ärikasum (EBIT)}}{\text{keskmine koguvara}} \times 100. \quad (26)$$

Heaks investeeringu rentaabluseks (ROI) peetakse omakapitali rentaablusest (ROE) poole väiksemat tulemit. (Fernando, 2023)

Peale investeeringute rentaablust analüüsitakse kapitali tasuvust. Kapitali rentaablus ehk ROCE on suhtarv, mille abil saab hinnata ettevõtte kasumlikkust ja kapitali efektiivsust. Kapitali rentaablus aitab mõista, kui hästi ettevõtte oma kapitalist kasumit teenib. (Hayes, 2021).

$$ROCE = \frac{\text{ärikasum}}{\text{keskmine (varad ühiajalised kohustise)}} \times 100. \quad (27)$$

Üldreegel ROCE kohta on, et mida suurem suhe, seda parem ning seda seetõttu, et see on kasumlikkuse mõõt. Vähemalt 20% ROCE on tavaliselt hea märk ettevõtte heast finantsseisundist. (Hayes, 2022)

Kui kapitali tasuvus on teada, tuleks hinnata ka omakapitali tasuvust. Omakapitali rentaabluse ehk ROE järgi hinnatakse raha paigutuse otstarbekust ettevõttesse, ühtlasi on see ka kõige olulisem kasumitootlikkuse näitaja (Tearu & Krumm, 2005, lk 29) ning see leitakse järgnevalt:

$$ROE = \frac{\text{puhaskasum}}{(\text{keskmine})\text{omakapital}} \times 100. \quad (28)$$

Omakapitali rentaablus peaks olema vähemalt 15%, kindlustamaks aktsiaomanikele normaalne dividendide tase. Mida kõrgem on ROE tase, seda suurem on võõrkapitali kasutus ettevõttes, millest saab järeldada riskantsust. (Aruste, 2006, lk 54) Sama väidavad ka Alver ja Reinberg: ROE kõrge tase võib viidata ettevõtte suurele võõrkapitali kasutusele, seega on see riskantne. (Alver & Reinberg, 1999, lk 85)

Lisaks leitakse ka müügikäibe ärirentaablus, mis näitab müügikäibe iga euro tasuvust peale turustus, müüdnud toodete kulu ja üldhalduskulude mahakandmist. Lisaks kajatab müügikäibe ärirentaablus ettevõtte efektiivsust ja näitaja peaks jääma 15%-20% vahele. (Alver, J. & Alver, L., 2011, lk 96)

$$\text{Müügikäibe ärirentaablus} = \frac{\text{ärikasum (EBIT)}}{\text{müügitulu}} \times 100. \quad (29)$$

Peale müügikäibe ärirentaabluse leitakse veel ka müügikäibe puhasrentaablus.

Müügitulusus ehk müügikäibe puhasrentaablus arvutatakse:

$$\text{müügitulusus} = \frac{\text{puhaskasu}}{\text{müügitulu}} \times 100. \quad (30)$$

See on suhtarv, mis näitab puhaskasumi osatähtsust müügitulust. Näitajast saab välja lugeda firma hinnakujundust, tootmise efektiivsust ja kulude struktuuri. Müügitulusus võiks olla 7%-10%. (Alver, J. & Alver, L., 2011, lk 96)

Tegevusvaldkonniti võivad rentaablusnäitajate arväärtused oluliselt erineda. Näiteks toiduainete jaemüügiga tegelevate firmade rentaablusnäitajad on tavaliselt 1-2%. Põhjus on selles, et kuna toidukaubad võivad rikneda, tuleb need võimalikult kiiresti ära müüa, see aga tähendab, et hinnad ei saa olla liiga kõrged. Samas on ka mõju sesoonsusel. Jaekaubanduses on väga tihe nähtus, et näiteks aasta lõpul on IV kvartali tulud kõrged, see aga tuleneb jõuluhooajalisest müügist ning ei ole mõistlik siis seda võrrelda näiteks uue aasta I kvartali rentaablusnäitajaga. (Alver, J. & Alver, L., 2011, lk 305).

Alljärgnevas tabelis (Tabel 4) on ülevaatlilik info tasuvuse suhtarvudest analüüsitavate ettevõtete kohta.

Tabel 4. Tasuvuse suhtarvud analüüsitavate ettevõtete kohta

	Coop Eesti Keskühistu			Selver AS		
	2021	2020	2019	2021	2020	2019
Koguvara puhasrentaablus ROA (%)	13,0	2,8	3,9	14,8	12,7	17,7
Investeeringute rentaablus ROI (%)	1,8	1,7	1,6	13,0	11,0	14,0
Kapitali rentaablus ROCE (%)	3,6	3,6	3,3	47,2	45,3	58,0
Omakapitali rentaablus ROE (%)	39,1	10,0	14,9	71,6	64,7	73,7
Müügikäibe ärirentaablus (%)	0,5	0,5	0,5	2,9	2,4	2,9
Müügikäibe puhasrentaablus ROS (%)	3,5	0,7	1,1	3,3	2,7	3,7

Coop Eesti Keskühistu koguvara puhasrentaablus ehk ROA on jõudsalt tõusnud. Ettevõtte varadesse investeerimine on ennast ära tasunud. 2019. aastal oli ROA 3,9% ning 2021. aastaks oli näitaja tõusnud 13,0%-i. Näitaja suur tõus tuleneb puhaskasumi tõusust, mis võrreldes 2020. aastaga oli tõusnud 12,5 miljonit (kasum sidusettevõtjatelt). ROA hindamisel võetakse aluseks ettevõtte kapitali kaalutud keskmise hind (WACC), üldjoontes on Keskühistu ROA hea, sest üle 5% ROA on hea ning üle 20% ROA on väga hea.

Selveri ROA oli 2020. aastal 12,7% ning 2021. aastal 14,8% ehk ettevõtte varadesse investeerimine on ennast ära tasunud (muutus tuleneb samuti puhaskasumi tõusust 2021. aastal) ning ROA on ka näitaja poolest hea, ületades soovituslikku 5%.

Coopi investeeringute rentaablus oli vaadeldavatel aastatel püsinud muutumatuna, olles keskmiselt 1,7%. Selveri investeeringute rentaablus (ROI) oli keskmiselt 12,5%, mis on kordades suurem kui Keskühistu näitaja. Erinevus seisneb ettevõtete ärikasumi muutustes. Kui Keskühistul tõusis ärikasum 2021. aastal võrreldes 2020. aastaga umbes 265 tuhat eurot, siis Selveri puhul tõusis see lausa 4,2 miljonit eurot. Kui heaks tulemuseks ROI puhul peetakse omakapitali rentaablusest (ROE) poole väiksemat tulemit, siis Keskühistu puhul oli ROE 2021. aastal 39,1% ning kui ROI oli üksnes 1,8%, siis selline tulemus on väga hea.

Keskühistu puhul oli kapitali rentaablus (ROCE) kolme aasta jooksul keskmiselt 3,5%, Selveril oli aga näitaja 2021. aasta seisuga 47,2%. Heaks ROCE näitajaks peetakse 20%, Keskühistul on seega

näitaja väga madal samas Selveri puhul on 47,2% tulemus väga hea, mis viitab väga heale kapitali kasutusele.

Märgatavalt on Keskühistul tõusnud omakapitali rentaablus (ROE), olles 2020. aastal 10,0% ning 2021. aastal lausa 39,1% ehk ettevõtte on hakanud kasutama 2021. aastal suuremas ulatuses võõrkapitali, mis on aga väga riskantne. Omakapitali rentaablus (ROE) on Selveri puhul keskmiselt 70%. Omakapitali rentaablus võiks olla 15% ehk Selveri puhul on näitaja kriitiliselt kõrge ning Keskühistul pigem rahuldav.

Müügikäibe ärentaablus on Keskühistul madal, olles püsivalt 0,5%. Samas on müügikäibe puhasrentaablus tõusnud 2019. aasta 1,1%-lt 3,5%-i 2021. aastaks. Näitaja toob välja ettevõtte hinnakujunduse, mis 2019-2020 oli pigem madal ning 2021. aastaks on teinud suure tõusu. Jaekaubandusettevõtte kohta on see tulemus pigem hea, kuigi ärentaablus peaks jääma 15%-20% vahele.

Müügikäibe ärentaablus oli Selveril 2021. aastal 2,9% ning puhasrentaablus oli kolme aasta lõikes keskmiselt 3,2%. Kui võrrelda mõlema ettevõtte tasuvuse suhtarve saab järeldada, et Selveri põhitegevuse efektiivsus on märgatavalt parem võrreldes Keskühistuga.

Kuna jaekaubanduses on konkurents tugev, peavad ettevõtted omavahel jälgima ka hindasid, et püsida konkurentsisis. 2021. aastaks on nii Selver kui ka Coop müügikäibe puhasrentaabluselt suhteliselt samal tasandil, jäädes mõlemad 3,3% kuni 3,5% juurde. Samas kriteeriumite poolest võiks antud näitaja jääda 7%-10% juurde. Kuid kõik oleneb rentaabluste näitajate puhul siiski tegevusvaldkonnast, jaekaubanduses on rentaablusnäitajad madalad, sest toidukaubad riknevad kiirelt ning seetõttu on need kiires ringluses (müüakse kiiresti ära).

Kokkuvõtteks võib välja tuua, et ülemaailmne koroonapandeemia mõjutas kõiki tasuvuse näitajaid negatiivselt just tervisekriisi esimesel ehk 2020. aastal, sest mõlemal ettevõttel vähenes aruandeaasta kasum. Järgneval aastal tasuvusnäitajad paranesid.

KOKKUVÕTE

Lõputöö teemaks oli jaekaubandusettevõtete finantsnäitajate võrdlev analüüs ning uurimisobjektideks olid Coop Eesti Keskühistu ja Selver AS. Ettevõtete põhitegevuseks on hulgi- ja jaekaubandus. Coop Eesti Keskühistu puhul on tegemist tulundusühistuga ning Selver AS on aktsiaselts.

Lõputöö läbiviimiseks kasutati deduktiivset põhimõtet, mis võimaldas toetuda/lahendada olemasolevaid teooriaid. Lõputöö puhul oli tegemist kvantitatiivse juhtumiuuringuga, kus analüüsiti jaekaubandusettevõtete finantsnäitajaid. Kvantitatiivset meetodit iseloomustavad suurused olid arvulised ja andmeid analüüsiti matemaatiliste meetoditega ning meetodi puhul toetuti järeldustele varasematest uuringutest, teooriatest ning järeldusi tehti vaatlusandmete statistilisele analüüsile tuginedes. Andmeid koguti dokumendivaatluse käigus, kus uurimise alla võeti ettevõtete 2019.-2021. majandusaasta aruanded.

Lõputöö oli jaotatud kaheks peatükiks. Esimeses peatükis selgitati lõputöö probleemi, eesmärgi ning andmete kogumise- ja analüüsimeetodeid. Teises peatükis kirjeldati finantsnäitajate analüüsi vajalikkust ning eesmärgi ja analüüsi infoallikaid. Lisaks toodi välja ja arvutati erinevaid finantsnäitajaid (horisontaal- ja vertikaalanalüüs ning suhtarvude analüüsid).

Bilansi horisontaalanalüüsis selgus, et mõlema ettevõtte bilansimahud kasvasid võrreldes baasaastatega. Coop Eesti Keskühistul oli kasv ligi 19 miljonit eurot ehk 17,0% ning Selver AS kasv oli umbes 3 miljonit eurot ehk 2,4%. Coop Eesti Keskühistu puhul oli suurim tulusus tingitud investeeringutest tütar- ja sidusettevõtjatesse, mis võrreldes 2020. aastaga kasvasid ligi 14,4 miljonit eurot. Selver AS suurim muutus varadest oli tingitud nõuete ja ettemaksete kasvust, mis baasaastaga võrreldes kasvas ligi 25 miljonit eurot ehk 99,5%.

Kasumiaruande horisontaalanalüüsis oli ettevõtetel suurimateks muutusteks ärikasumid. Coop Eesti Keskühistu puhul kasum sidusettevõtjatelt, mis oli kasvand 568,6% võrreldes eelnevate aastatega ning ärikulud olid kahanenud 84,2%-i. Selver AS puhul oli ärikasum muutunud 34,3% ehk ligi 16,6 miljonit eurot, muutus oli tingitud ABC Supermarketite omandamisest, mille käigus lisandus ettevõttele 19 kauplust. Kulude poolelt oli suurim muutus toimunud põhivara kulumi ja amortisatsiooni kirjel, kus 2021. aastaks oli muutus 20,3% ehk umbes 1,9 miljonit eurot.

Bilansi vertikaalanalüüsisist selgus, et mõlema ettevõtte puhul võtsid suurima osakaalu varadest enda alla varud (Coop Eesti Keskühistul oli suurem osakaal ka nõuetest liikmesühistute vastu). Kohustiste poolelt langesid 2021. aastaks mõlema ettevõtte nii lühi- kui ka pikaajalised kohustised.

Kasumiaruande horisontaalanalüüsisist selgus, et mõlema ettevõtte puhul moodustas igal aastal suurima osakaalu müügitulust kirje kaubad, toore, materjal ja teenused ning järgmine suurem kulu oli ettevõtete tööjõukulud.

Rahavoogude aruande horisontaalanalüüsisist selgus, et Coop Eesti Keskühistu finantsolukord oli paranenud, sest rahavood kokku tõusid. Samas sai järeldada, et Selver AS finantsolukord oli küll paranenud, ent mitte niipalju kui Keskühistul (2021. aasta seisuga olid rahavood muutunud 5% ehk umbes 12 000 eurot).

Rahavoogude aruande vertikaalanalüüsisist selgus, et Coop Eesti Keskühistu suurima osakaalu raha kasutamisest kokku moodustasid saadud laenude tagasimaksed ning Selver AS puhul tasumised põhivarade eest. Ettevõtete näitajate omavahelisel analüüsil selgus, et Selver AS oli investeerinud suuremas osas põhivaradesse kui Coop Eesti Keskühistu, kes suunas oma ressursid laenude tagasimaksetele.

Ettevõtete lühiajalisi maksevõime suhtarve analüüsidest selgus, et kuigi maksevõimelisteks ettevõteteks peetakse neid, kellel puhaskäibekapitali arvutuse tulem on positiivne, siis negatiivne puhaskäibekapital on kõrge varude käibekiirusega jaekaubandusettevõtete puhul tavapärane, seega probleeme analüüsitavatel ettevõtetel ei teki. Mõlema ettevõtte madal maksevõime näitab, et ettevõtete puhul võib tekkida raskusi lühiajaliste võlgade tasumisel, samas on jaekaubandusettevõtete puhul loomulik, et varud on suured ning seetõttu ka likviidsusnäitajad madalad. Madala maksevõime üheks põhjuseks võib olla ka uuritavatel aastatel kestnud tervisekriis.

Ettevõtete pikaajalisi maksevõime suhtarve analüüsidest selgus, et ettevõtete võlasuhted olid pigem kõrged ehk ettevõtted ei ole niivõrd iseseisvad, kuigi mõlemal ettevõttel oli kolme aasta lõikes soliiduskordaja tõusnud. Kuna kapitaliseerituse kordaja oli mõlemal hea, saab järeldada, et ettevõtete maksevõimekused pikemas perspektiivis on head ning neil ei tohiks pikaajaliste investoritega probleeme tekkida. Ettevõtetel on üldjoontes pikaajalised maksevõime näitajad head, mis tagab nende tegevuse jätkamise. Seega ei ole kriisiaeg vaadeldavate jaekaubandusettevõtete pikaajalist maksevõimet negatiivselt mõjutanud.

Efektiivsusnäitajate poolest ilmnas, et ettevõtete debitoorse võla kasutus oli tõhus ehk arved laekusid aruandeperioodil kiirelt, kuigi lühiajalise võlgnevuse käibekordaja oli madal, see võib olla tingitud kriisist, kuna klientidel võis sellel perioodil olla raskusi oma arvete tasumistega.

Jaekaubandusettevõtetes on lühiajalise kohustiste madal käibevälde tavapärane, ehk klientidel on krediitmüüki vähe ning tasutakse koheselt, seega on ka nõudeid vähe. Keskmine maksetähtaeg ettevõtetel oma kohustiste täitmiseks oli pikenenud ehk ettevõtted juhivad oma kapitali efektiivselt (kuigi Selveril tuleb võlgnevused tasuda Keskühistust kiiremini). Mõlema ettevõtte puhul tasutakse oma võlgnevusi teistele ettevõtetele pikema aja jooksul, kui toimuvad nende endi nõuete laekumised ehk esmalt tuleb raha sisse ja alles siis makstakse raha välja. Mõlemal ettevõttel oli varusid kasutatud efektiivselt müügitulu genereerimisel ning varude ringlus oli piisavalt kiire ehk ka raha laekumine oli seetõttu kiirem. Varude efektiivsem kasutus võis olla tingitud koroonakriisi aegsest inimeste ostuhullusest ning hirmust kauba defitsiitide ees, mistõttu oli jaekaubanduses nõudlus suurem ehk kaupa osteti rohkem kui tavaliselt. Sellest tingituna pidid ka jaekaubandusettevõtted ostma sisse suuremas koguses varusid.

Raha liikumine oli mõlemal väga hea (negatiivne raha konversiooniperiood) ning ettevõtted ei vaja täiendavaid rahalisi vahendeid, et katta oma jooksvaid kulusid. Üldjoontes olid analüüsitava ettevõtete efektiivsuse näitajad head ehk nende tegevus on efektiivne.

Tasuvuse suhtarve analüüsides selgus, et ettevõtete koguvara puhasrentaabluse näitajaid arvestades sai järeldada, et ettevõtete varadesse investeerimine oli ennast ära tasunud. Kapitali rentaablusi võrreldes selgus, et Selveril oli väga hea kapitali kasutus ning Keskühistul mitte nii hea. Kui võrrelda mõlema ettevõtte tasuvuse suhtarve saab järeldada, et Selveri põhitegevuse efektiivsus oli märgatavalt parem võrreldes Keskühistuga. Ülemaailmne koroonapandeemia mõjutas kõiki tasuvuse näitajaid negatiivselt just tervisekriisi esimesel ehk 2020. aastal.

Kuigi kokkuvõtvalt oli mõlema ettevõtte finantsolukord hea, siis järgnevalt on esitatud paar ettepanekut maksevõime näitajate kohta, mida saaks parendada:

- Coop Eesti Keskühistu peaks rõhku pöörama muudele viitvõlgadele, et vähendada lühiajalisi kohustisi, vastasel juhul võib ettevõtte sattuda makseraskustesse (lühiajaliselt);
- ka Selver AS võiks üle vaadata oma võlad tarnijatele ning võimalusel neid vähendada, näiteks leppides tarnijatega kokku pikemates maksetähtaegades, et vähendada oma lühiajalisi võlgnevusi;

- mõlemad ettevõtted peaksid pöörama rohkem rõhku varude juhtimisele, sest likviidsusnäitajad on madalad ning see viitab vabade rahaliste vahendite vähenemisele;
- Selver AS peaks kriitilise pilguga üle vaatama ettevõttes kasutusel olevad laenatud finantseerimisvahendid, et vähendada oma võõrkapitali kasutust ning tõsta omakapitali osakaalu.

Lõputöö koostaja hinnangul on lõputöö eesmärk saavutatud.

SUMMARY

The coronavirus pandemic has caused a global crisis, bringing with it various effects on all economic sectors. Almost all countries around the world imposed strict restrictions in the previous three years (2019-2021) to stop the spread of the virus. The economic damage was inescapable and represented the biggest economic shock the world has experienced in decades.

The research objects of the thesis are companies with Estonian capital, Coop Eesti Keskühistu and Selver AS. The main field of activity of the companies is wholesale and retail trade. Coop Eesti Keskühistu is the oldest and largest group operating jointly in the field of retail trade in Estonia. Under this name, 18 independent regional consumer cooperatives operate with a total of nearly 330 stores, 5,500 employees and 75,000 client-owners. Selver AS is an Estonian retail chain that includes more than 70 stores: Selver and Delice supermarkets and hypermarkets and Selver ABC small stores. Selver AS belongs to AS Tallinna Kaubamaja Group.

The aim of the thesis, *Comparative analysis of the financial indicators of retail companies*, is to analyze the financial indicators of retail companies between 2019 and 2021 and to come up with proposals for improving the financial situation.

To achieve the aim of the thesis, the following research tasks are set:

- prepare the thesis methodology;
- describe the necessity, goals and sources of information used in the analysis of financial indicators based on theoretical sources;
- present suitable methods for comparative analysis of financial indicators;
- analyse the annual reports of Coop Eesti Keskühistu and Selver AS for the years 2019-2021 and compare their results in order to find out the financial situation of the companies;
- draw conclusions from the analysis and, if necessary, make suggestions for improving the financial situation.

The thesis consists of two chapters. In the first chapter, the methodology of the thesis is explained, where the problem, purpose and data collection and analysis methods of the thesis are highlighted.

In the second chapter, the theoretical foundations of financial indicators of companies are discussed, in which the necessity and goals of financial indicator analysis are described, information sources for financial indicator analysis, different options for financial indicator analysis, for example, such as horizontal and vertical analysis and different ratio analyses. Since the thesis is built on the basis of a

vertical principle, a comparative analysis of the financial indicators of retail trade companies is also performed in parallel.

The horizontal analysis of the balance showed that the balance sheets of both companies increased compared to the base years. The growth of Coop Eesti Keskühistu was nearly 19 million euros or 17.0%, and the growth of Selver AS was around 3 million euros or 2.4%. In the case of Coop Eesti Keskühistu, the highest profitability was due to investments in subsidiaries and affiliates, which increased by nearly 14.4 million euros compared to 2020. The biggest change in assets of Selver AS was due to the increase in receivables and advances, which increased by nearly 25 million euros or 99.5% compared to the base year.

Analysing the profitability ratio revealed that, considering the indicators of the net profitability of the companies' total assets, it could be concluded that the investment in the companies' assets had paid for itself. Comparing the returns on capital, it turned out that Selver had a very good use of capital and Keskühistu not so well. If we compare the profitability ratio of both companies, we can conclude that the efficiency of Selver's core business was significantly better compared to Keskühistu. The global corona pandemic had a negative impact on all profitability indicators in the first year of the health crisis, i.e. 2020.

Although the overall financial situation of both companies was good, the following are a few suggestions regarding solvency indicators that could be improved:

- Coop Eesti Keskühistu should pay attention to other non-current debts in order to reduce short-term liabilities, otherwise the company may run into payment difficulties (in the short term);
- Selver AS could also review its debts to suppliers and, if possible, reduce them, for example by agreeing on longer payment terms with suppliers in order to reduce its short-term debts;
- both companies should pay more attention to inventory management, because liquidity indicators are low and this indicates a decrease in free funds;
- Selver AS should review with a critical eye the borrowed financial instruments used in the company in order to reduce the use of its external capital and increase the share of equity capital.

VIIDATUD ALLIKAD

- Alver, J., & Alver, L. (2011). *Finantsarvestus*. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.
- Alver, J., & Alver, L. (2017). *Finantsarvestus*. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.
- Alver, J., & Reinberg, L. (1999). *Juhtimisarvestus*. Tallinn: Trükkal.
- Alver, J., & Reinberg, L. (2002). *Juhtimisarvestus*. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.
- Aruste, V. (2006). *Käsiraamat osaiühingu juhile*. Tallinn: Hansa Äriteenuste OÜ.
- Aruste, V. (2007). *Finantsanalüüs: vastused igapäevastele küsimustele*. Tallinn: Ferdida.
- Asokan, N. (03.01.2023. a.). *Cashflow management*. Allikas: AGICAP.
- AT&T. (05.11.2018. a.). *AT&T Inc. (T) 2018 Q3*. Allikas: ragnarvabaks:
<https://ragnarvabaks.wordpress.com/2018/11/05/att-inc-t-2018-q3/>
- BDC. (kuupäev puudub). *Payables turnover*. Allikas: The Business Development Bank of Canada (BDC) .
- Bennett, N. (20.01.2023. a.). *Accounts Receivable Turnover Ratio*. Allikas: Versapay:
<https://www.versapay.com/resources/what-is-a-good-accounts-receivable-turnover-ratio>
- Bõtkova, J., & Teearu, A. (1997). *Ärirahandus*. Tallinn: Coopers & Lybrand.
- CFI, T. (07.12.2022. a.). *Days Payable Outstanding*. Allikas: CFI:
<https://corporatefinanceinstitute.com/resources/accounting/days-payable-outstanding/>
- Excole. (16.01.2021. a.). *Asset Turnover Ratio*. Allikas: What's a Good Ratio?:
<https://myexcol.com/blog/what-is-a-good-total-asset-turnover-ratio/>
- Fernando, J. (30.01.2022. a.). *Return on Investment (ROI)*. Allikas: Investopedia:
<https://www.investopedia.com/terms/r/returnoninvestment.asp>
- Fernando, J. (05.04.2023. a.). *Return on Investment (ROI)*. Allikas: Investopedia:
<https://www.investopedia.com/terms/r/returnoninvestment.asp>

Finantsvõimenduse suhtarvud. (kuupäev puudub). Allikas: Rahandus:

<https://www.rahandus.ee/et/finantsvoimenduse-suhtarvud>

Haldma, T., Listra, E., & Mullaste, M. (2003). *Aastaruande analüüs ja ettevõttesisene aruandlussüsteem*. Tallinn: Trükikoda Ühiselu AS.

Hargrave, M. (14.06.2022. a.). *Return on Assets (ROA)*. Allikas: Investopedia:

<https://www.investopedia.com/terms/r/returnonassets.asp>

Hayes, A. (22.08.2021. a.). *Return on Capital Employed (ROCE)*. Allikas: Investopedia:

<https://www.investopedia.com/terms/r/roce.asp>

Hayes, A. (14.06.2022. a.). *Return on Capital Employed (ROCE)*. Allikas: Investopedia:

<https://www.investopedia.com/terms/r/roce.asp>

Hirsjärv, S., Remes, P., & Sajavaara, P. (2010). *Uuri ja kirjuta*. Tallinn: Medicina.

Ilisson, R. (2004). *Finantsanalüüs ja planeerimine*. Tallinn: Ferdida AS.

Jenkins, A. (09.08.2022. a.). *Inventory Turnover Ratio Defined*. Allikas: Business Solutions

Artivles: <https://www.netsuite.com/portal/resource/articles/inventory-management/inventory-turnover-ratio.shtml>

Kaarlep, U. (26.03.2008. a.). *EKSPERDI PILGUGA: Konkurents ja koostöö. Milles peitub edu?* .

Allikas: Ärileht: <https://arileht.delfi.ee/artikkel/51124140/eksperdi-pilguga-konkurents-ja-koostoo-milles-peitub-edu>

Kallas, K. (2002). *Finantsarvestuse alused*. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.

Kalmus, V., Masso, A., & Linno, M. (2015). *Kvalitatiivne sisuanalüüs*. Allikas: Tartu Ülikool:

<https://samm.ut.ee/kvalitatiivne-sisuanalyys>

Karu, S. (2000). *Rahakäibe juhtimine I osa*. Tallinn: Rafiko.

Karu, S., & Zirnask, V. (2001). *Rahakäibe juhtimine II osa*. Tartu: Rafiko Kirjastus OÜ.

Kenton, W. (16.01.2023. a.). *Fixed Assets Turnover Ratio*. Allikas: Investopedia:

<https://www.investopedia.com/terms/f/fixed-asset-turnover.asp>

- Kesküla, J. (2019). *Finants- ja maksuarvestus*. Tallinn.
- Kõomägi, M. (2006). *Äriarahandus*. Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus.
- Laanpere, M. (2017). *Uurimistöö meetodid*. Allikas: Uurimistöö alused:
https://www.slideshare.net/martlaa/uurimismeetodid-1?from_action=save
- Laidre, A. (2004). *Kasum, rentaablus ja ettevõtte väärtus*. Allikas: Netekspert:
http://www.netekspert.com/download/kasum_rentaablus_vaartus.pdf
- Leimann, J., Skärvad, P. H., & Teder, J. (2003). *Strateegiline juhtimine*. Tallinn: Külim.
- Lääts, K. (2004). *Finantsaruandluse analüüs*. Tartu: Tartu Ülikool.
- Lääts, K., & Kasendi, S. (2004). *Ettevõtte aruandluse analüüs: Tartu Ülikool, loengukonspekt*.
- Nukka, A. (2018). Finantsanalüüs: mineviku tõlgendus annab juhised tulevikuks. I osa.
Raamatupidamise praktik, 10-13.
- Peterson, A. (04.01.2021. a.). *Suhtarvude analüüs COVID-19 võtmes*. Allikas: KPMG:
<https://kpmg.com/ee/et/home/insights/2021/01/suhtarvude-analusees-covid-19-votmes.html>
- Pokk, E. (18.04.2021. a.). *Finantsanalüüs*. Allikas: Kropler raamatupidamine:
<https://raamatupidaminekropler.voog.com/blogi/finantsanaluuks>
- Purju, A. (29.11.2020. a.). *Koroonakriisi mõju majandusele*. Allikas: ERR.ee:
<https://www.err.ee/1183375/alari-purju-koroonakriisi-moju-majandusele>
- Raamatupidamise Seadus*. (20.11.2002). Kasutamise kuupäev: 04.05.2023, allikas Riigi Teataja:
<https://www.riigiteataja.ee/akt/125052012016?leiaKehtiv#para17>
- Raudsepp, V. (1999). *Finantsjuhtimise alused. Ettevõtte rahandus*. Tallinn: Külim.
- Rünkla, J. (2003). *Ärianalüüs*. Tallinn: Külim.
- Siller, M. (26.01.2015. a.). *Vaata, millised on 49 jätkusuutlikumat ettevõtet*. Allikas: Öripäev:
<https://www.aripaev.ee/uudised/2015/01/26/vaata-millised-on-49-jatkusuutlikumat-ettevotet>
- Tearu. (11.12.2020. a.). *Rahavoogude aruande 5 olulisimat küsimust*. Allikas: Robby & Bobby:
<https://robbybobby.ee/raamatupidamine/rahavoogude-aruande-kusimused/>

Tearu, A., & Krumm, E. (2005). *Ettevõtte finantsjuhtimine*. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.

The World Bank. (08.06.2020. a.). Allikas: The Global Economic Outlook During the COVID-19 Pandemic: A Changed World.

Tomasetti, B. (10.04.2023. a.). *Cash Flow Coverage Ratio*. Allikas: Carbon Collective:
<https://www.carboncollective.co/sustainable-investing/cash-flow-coverage-ratio>

Tšistjakov, S. (1996). *Finantsanalüüs ja selle meetodid*. Atlex.

Udras, U. (23.03.2006. a.). *Äripäev*. Allikas: Finantsanalüüs hoiab laeva kursil:
<https://www.raamatupidaja.ee/uudised/2006/03/23/finantsanaluuus-hoiab-laeva-kursil>

LISAD

Lisa 1. Coop Eesti Keskühistu bilansi horisontaal- ja vertikaalanalüüs

Lisa 2. Selver AS bilansi horisontaal- ja vertikaalanalüüs

Lisa 3. Coop Eesti Keskühistu kasumiaruande horisontaal- ja vertikaalanalüüs

Lisa 4. Selver AS kasumiaruande horisontaal- ja vertikaalanalüüs

Lisa 5. Coop Eesti Keskühistu rahavoogude aruande horisontaalanalüüs

Lisa 6. Selver AS rahavoogude aruande horisontaalanalüüs

Lisa 7. Coop Eesti Keskühistu rahavoogude aruande vertikaalanalüüs

Lisa 8. Selver AS rahavoogude aruande vertikaalanalüüs

Lisa 1. Coop Eesti Keskühistu bilansi horisontaal- ja vertikaalanalüüs

Coop Eesti Keskkühistu				Vertikaalanalüüs			Horisontaalanalüüs			
	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	
Varad										
Materiaalne põhivara	31 165 038	31 558 827	32 733 521	23,9%	28,3%	29,7%	393 789	1,2%	1174694	3,6%
Immateriaalne põhivara	4 018 609	4 024 184	3 558 693	3,1%	3,6%	3,2%	5 575	0,1%	465491	13,1%
kinisvarainvesteeringud	11 187	14 087	18 344	0,0%	0,0%	0,0%	2 900	20,6%	4257	23,2%
investeeringud tütar- ja sidustetevõtjatesse	40 706 583	26 296 973	24 222 652	31,2%	23,6%	22,0%	14 409 610	54,8%	2074321	8,6%
KOKKU PÕHIVARA	75 901 417	61 894 071	60 533 210	58,1%	55,5%	54,9%	14 007 346	22,6%	1360861	2,2%
raha	1 581 336	158 533	515 914	1,2%	0,1%	0,5%	1 422 803	897,5%	357381	69,3%
Nõuded osijate vastu	7 625 597	5 018 644	5 561 457	5,8%	4,5%	5,0%	2 606 953	51,9%	542813	9,8%
Muud nõuded	365 216	513 260	154 410	0,3%	0,5%	0,1%	148 044	28,8%	358850	232,4%
Ettemaksed	354 965	496 324	323 496	0,3%	0,4%	0,3%	141 359	28,5%	172828	53,4%
Nõuded liikmestihistute vastu	27 258 685	26 722 225	27 466 477	20,9%	23,9%	24,9%	536 460	2,0%	744252	2,7%
varud	17 538 941	16 809 651	15 694 057	13,4%	15,1%	14,2%	729 290	4,3%	1115594	7,1%
KÄIBEVARA KOKKU	54 724 740	49 718 637	49 715 811	41,9%	44,5%	45,1%	5 006 103	10,1%	2826	0,0%
KOKKU VARAD	130 626 157	111 612 708	110 249 021	100,0%	100,0%	100,0%	19 013 449	17,0%	1363687	1,2%
laenukohustised	2 784 976	3 931 465	5 469 677	2,1%	3,5%	5,0%	1 146 489	29,2%	1538212	28,1%
maksuvõlad	1 942 912	2 057 344	1 461 408	1,5%	1,8%	1,3%	114 432	5,6%	595936	40,8%
võlad tarnijatele	54 214 369	50 598 052	49 178 983	41,5%	45,3%	44,6%	3 616 317	7,1%	1419069	2,9%
võlad töövõtjatele	1 504 778	1 579 669	1 334 526	1,2%	1,4%	1,2%	74 891	4,7%	245143	18,4%
muud võlad	2 689 504	310 876	231 250	2,1%	0,3%	0,2%	2 378 628	765,1%	79626	34,4%
saadud ettemaksed	343 208	223 526	139 611	0,3%	0,2%	0,1%	119 682	53,5%	83915	60,1%
LÜHIAJALISED KOHUSTISED KOKKU	63 479 747	58 700 932	57 815 455	48,6%	52,6%	52,4%	4 778 815	8,1%	885477	1,5%
laenukohustised	18 451 043	20 014 270	22 700 353	14,1%	17,9%	20,6%	1 563 227	7,8%	2686083	11,8%
võlad ja ettemaksed	506 842	404 342	301 562	0,4%	0,4%	0,3%	102 500	25,3%	102780	34,1%
PIKAAJALISED KOHUSTISED KOKKU	18 957 885	20 418 612	23 001 915	14,5%	18,3%	20,9%	1 460 727	7,2%	2583303	11,2%
KOHUSTISED KOKKU	82 437 632	79 119 544	80 817 370	63,1%	70,9%	73,3%	3 318 088	4,2%	1697826	2,1%
osakapital nimiväärtuses	60 800	60 800	60 800	0,0%	0,1%	0,1%	-	0,0%	0	0,0%
kohustuslik reservkapital	4 474	4 474	4 474	0,0%	0,0%	0,0%	-	0,0%	0	0,0%
muud reservid	6 578 040	6 578 040	6 578 040	5,0%	5,9%	6,0%	-	0,0%	0	0,0%
eelmise perioodi jaotamata kasum(kahjum)	25 786 412	22 762 907	18 639 513	19,7%	20,4%	16,9%	3 023 505	13,3%	4123394	22,1%
aruandeaasta kasum (kahjum)	15 758 799	3 086 943	4 148 824	12,1%	2,8%	3,8%	12 671 856	410,5%	1061881	25,6%
kokku ematetevõtja aktsionäridele või osanikele kuuluv a	48 188 525	32 493 164	29 431 651	36,9%	29,1%	26,7%	15 695 361	48,3%	3061513	10,4%
OMAKAPITAL KOKKU	48 188 525	32 493 164	29 431 651	36,9%	29,1%	26,7%	15 695 361	48,3%	3061513	10,4%
KOHUSTISED JA OMAKAPITAL KOKKU	130 626 157	111 612 708	110 249 021	100,0%	100,0%	100,0%	19 013 449	17,0%	1363687	1,2%

Lisa 2. Selver AS bilansi horisontaal- ja vertikaalanalüüs

Selver AS				Vertikaalanalüüs			Horisontaalanalüüs			
Varad	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	
Materiaalne põhivara	32 386 000	31 310 000	23 847 000	25,1%	24,8%	24,3%	1 076 000	3,4%	7463000	31,3%
Immateriaalne põhivara	13 071 000	14 708 000	128 000	10,1%	11,7%	0,1%	1 637 000	11,1%	14580000	11390,6%
nõuded ja ettemaksed	133 000	25 160 000	25 000 000	0,1%	20,0%	25,4%	25 027 000	99,5%	160000	0,6%
investeeringud tütar- ja sidusettevõtetesse	5 542 000	4 992 000	6 318 000	4,3%	4,0%	6,4%	550 000	11,0%	1326000	21,0%
KOKKU PÕHIVARA	51 132 000	76 170 000	55 293 000	39,6%	60,4%	56,3%	25 038 000	32,9%	20877000	37,8%
raha	1 983 000	2 199 000	2 427 000	1,5%	1,7%	2,5%	216 000	9,8%	228000	9,4%
Nõuded osijate vastu	8 430 000	7 572 000	6 075 000	6,5%	6,0%	6,2%	858 000	11,3%	1497000	24,6%
Muud nõuded	562 000	576 000	430 000	0,4%	0,5%	0,4%	14 000	2,4%	146000	34,0%
Ettemaksed	354 000	289 000	305 000	0,3%	0,2%	0,3%	65 000	22,5%	16000	5,2%
Nõuded seotud osapoolle vastu	2 236 000	1 939 000	862 000	1,7%	1,5%	0,9%	297 000	15,3%	1077000	124,9%
laekumata kaardimaksed	2 612 000	2 301 000	2 121 000	2,0%	1,8%	2,2%	311 000	13,5%	180000	8,5%
Antud laenu seotud osapooltele	25 000 000	-	-	19,4%	0,0%	0,0%	25 000 000	#DIV/0!	0	#DIV/0!
varud	36 686 000	34 972 000	30 773 000	28,4%	27,8%	31,3%	1 714 000	4,9%	4199000	13,6%
KÄIBEVARA KOKKU	77 863 000	49 848 000	42 993 000	60,4%	39,6%	43,7%	28 015 000	56,2%	6855000	15,9%
KOKKU VARAD	128 995 000	126 018 000	98 286 000	100,0%	100,0%	100,0%	2 977 000	2,4%	27732000	28,2%
laenukohustised	7 720 000	13 213 000	9 818 000	6,0%	10,5%	10,0%	5 493 000	41,6%	3395000	34,6%
maksuvõlad	4 474 000	3 945 000	3 282 000	3,5%	3,1%	3,3%	529 000	13,4%	663000	20,2%
võlad tarnijatele	62 774 000	59 664 000	50 805 000	48,7%	47,3%	51,7%	3 110 000	5,2%	8859000	17,4%
võlad töövõtjatele	4 536 000	4 183 000	3 028 000	3,5%	3,3%	3,1%	353 000	8,4%	1155000	38,1%
võlad seotud osapooltele	6 892 000	7 130 000	6 132 000	5,3%	5,7%	6,2%	238 000	3,3%	998000	16,3%
rentnike ettemaksed	819 000	921 000	877 000	0,6%	0,7%	0,9%	102 000	11,1%	44000	5,0%
muud võlad	1 213 000	1 697 000	65 000	0,9%	1,3%	0,1%	484 000	28,5%	1632000	2510,8%
ettemakstud tulevaste perioodide tulud	477 000	429 000	458 000	0,4%	0,3%	0,5%	48 000	11,2%	29000	6,3%
boonuspunktidega seotud kohustus	818 000	625 000	825 000	0,6%	0,5%	0,8%	193 000	30,9%	200000	24,2%
saadud ettemaksed	1 633 000	1 618 000	1 050 000	1,3%	1,3%	1,1%	15 000	0,9%	568000	54,1%
LÜHIAJALISED KOHUSTISED KOKKU	91 356 000	93 425 000	76 340 000	70,8%	74,1%	77,7%	2 069 000	2,2%	17085000	22,4%
laenukohustised	7 263 000	10 321 000	54 000	5,6%	8,2%	0,1%	3 058 000	29,6%	10267000	19013,0%
Võlad ja ettemaksed	11 000	23 000	35 000	0,0%	0,0%	0,0%	12 000	52,2%	12000	34,3%
PIKAAJALISED KOHUSTISED KOKKU	7 274 000	10 344 000	89 000	5,6%	8,2%	0,1%	3 070 000	29,7%	10255000	11522,5%
KOHUSTISED KOKKU	98 630 000	103 769 000	76 429 000	76,5%	82,3%	77,8%	5 139 000	5,0%	27340000	35,8%
aktsiakapitali nimiväärtus	1 406 000	1 406 000	1 406 000	1,1%	1,1%	1,4%	-	0,0%	0	0,0%
kohustuslik reservkapital	141 000	141 000	141 000	0,1%	0,1%	0,1%	-	0,0%	0	0,0%
muud reservid	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
eehiste perioodide jaotamata kasum(kahjum)	11 229 000	7 950 000	6 170 000	8,7%	6,3%	6,3%	3 279 000	41,2%	1780000	28,8%
aruandeata kasum (kahjum)	17 589 000	12 752 000	14 140 000	13,6%	10,1%	14,4%	4 837 000	37,9%	1388000	9,8%
OMAKAPITAL KOKKU	30 365 000	22 249 000	21 857 000	23,5%	17,7%	22,2%	8 116 000	36,5%	392000	1,8%
KOHUSTISED JA OMAKAPITAL KOKKU	128 995 000	126 018 000	98 286 000	100,0%	100,0%	100,0%	2 977 000	2,4%	27732000	28,2%

Lisa 3. Coop Eesti Keskühistu kasumiaruande horisontaal- ja vertikaalanalüüs

	2021	2020	2019	Vertikaalanalüüs			Horisontaalanalüüs			
				2021	2020	2019	2021		2020	
Coop Eesti Keskühistu										
Müügitulu	447 654 596	420 305 739	374 195 202	100,0%	100,0%	100,0%	27 348 857	6,5%	46 110 537	12,3%
Muud äritulud	885 118	646 968	670 343	0,2%	0,2%	0,2%	238 150	36,8%	-23 375	-3,5%
Kaubad, toore, materjal ja teenused	422 309 544	395 873 864	352 124 238	94,3%	94,2%	94,1%	26 435 680	6,7%	43 749 626	12,4%
Mitmesugused tegevuskulud	2 324 741	2 333 440	2 032 592	0,5%	0,6%	0,5%	-8 699	-0,4%	300 848	14,8%
Tööjõukulud	18 869 521	18 030 975	16 530 504	4,2%	4,3%	4,4%	838 546	4,7%	1 500 471	9,1%
Põhivara kulum ja amortisatsioon	2 851 288	2 648 103	2 414 972	0,6%	0,6%	0,6%	203 185	7,7%	233 131	9,7%
Muud ärikulud	27 539	174 366	79 956	0,0%	0,0%	0,0%	-146 827	-84,2%	94 410	118,1%
Ärikasum	2 157 081	1 891 959	1 683 283	0,5%	0,5%	0,4%	265 122	14,0%	208 676	12,4%
Kasum (kahjum) sidusettevõtjalt	14 473 049	2 164 751	3 424 638	3,2%	0,5%	0,9%	12 308 298	568,6%	-1 259 887	-36,8%
Intressitulud	3	802	2 111	0,0%	0,0%	0,0%	-799	-99,6%	-1 309	-62,0%
Intressikulud	684 904	813 425	850 192	0,2%	0,2%	0,2%	-128 521	-15,8%	-36 767	-4,3%
Muud finantistulud ja -kulud	186 430	157 144	111 016	0,0%	0,0%	0,0%	29 286	18,6%	46 128	41,6%
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist	15 758 799	3 086 943	4 148 824	3,5%	0,7%	1,1%	12 671 856	410,5%	-1 061 881	-25,6%
Aruandeaasta kasum	15 758 799	3 086 943	4 148 824	3,5%	0,7%	1,1%	12 671 856	410,5%	-1 061 881	-25,6%
emaettevõtja aktsionäri/omaniku osa kasumist(kahjumist)	15 758 799	3 086 943	4 148 824	3,5%	0,7%	1,1%	12 671 856	410,5%	-1 061 881	-25,6%

Lisa 4. Selver AS kasumiaruande horisontaal- ja vertikaalanalüüs

				Vertikaalanalüüs			Horisontaalanalüüs			
	2021	2020	2019	2021	2020	2019	2021	2020	2019	2018
Selver AS										
Müügitulu	575 059 000	523 363 000	471 176 000	100,0%	100,0%	100,0%	51 696 000	9,9%	52 187 000	11,1%
Muud äritulud	1 015 000	883 000	645 000	0,2%	0,2%	0,1%	132 000	14,9%	238 000	36,9%
Kaubad, toore, materjal ja teenused	437 142 000	401 207 000	362 856 000	76,0%	76,7%	77,0%	35 935 000	9,0%	38 351 000	10,6%
Mitmesugused tegevuskulud	62 316 000	57 615 000	51 391 000	10,8%	11,0%	10,9%	4 701 000	8,2%	6 224 000	12,1%
Tööjõukulud	48 412 000	43 324 000	37 068 000	8,4%	8,3%	7,9%	5 088 000	11,7%	6 256 000	16,9%
Põhivara kulum ja amortisatsioon	11 230 000	9 336 000	6 318 000	2,0%	1,8%	1,3%	1 894 000	20,3%	3 018 000	47,8%
Muud ärikulud	387 000	413 000	424 000	0,1%	0,1%	0,1%	-26 000	-6,3%	-11 000	-2,6%
Ärikasum	16 587 000	12 351 000	13 764 000	2,9%	2,4%	2,9%	4 236 000	34,3%	-1 413 000	-10,3%
Kasum (kahjum) sidusettevõtjalt	2 323 000	1 978 000	3 503 000	0,4%	0,4%	0,7%	345 000	17,4%	-1 525 000	-43,5%
Intressitulud				0,0%	0,0%	0,0%	0	#DIV/0!	0	#DIV/0!
Intressikulud				0,0%	0,0%	0,0%	0	#DIV/0!	0	#DIV/0!
Muud finantistulud ja -kulud	68 000	70 000	-134 000	0,0%	0,0%	0,0%	-2 000	-2,9%	204 000	-152,2%
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist	18 842 000	14 259 000	17 401 000	3,3%	2,7%	3,7%	4 583 000	32,1%	-3 142 000	-18,1%
Aruandeaasta kasum	18 842 000	14 259 000	17 401 000	3,3%	2,7%	3,7%	4 583 000	32,1%	-3 142 000	-18,1%
emaettevõtja aktsionäri/omaniku osa kasumist(kahjumist)	18 842 000	14 259 000	17 401 000	3,3%	2,7%	3,7%	4 583 000	32,1%	-3 142 000	-18,1%

Lisa 5. Coop Eesti Keskühistu rahavoogude aruande horisontaalanalüüs

	2021	2020	Muutus	
Rahavood äritegevusest			Absoluutarvudes	Protsentides
Ärikasum (-kahjum)	2 167 880 €	1 899 134 €	268 746 €	14%
Korrigeerimised				
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	2 852 290 €	2 649 105 €	203 185 €	8%
Kasum (-kahjum) põhivarade müügist	12 158 €	124 467 €	-112 309 €	-90%
Muud korrigeerimised	-198 €	49 250 €	-49 448 €	-100%
Kokku korrigeerimised	2 864 250 €	2 822 822 €	41 428 €	1%
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-2 866 011 €	747 105 €	-3 613 116 €	-484%
Varude muutus	-729 291 €	-1 115 594 €	386 303 €	35%
Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	5 925 279 €	2 422 724 €	3 502 555 €	145%
Kokku rahavood äritegevusest	7 361 907 €	6 776 191 €	585 716 €	9%
Rahavood investeerimistegevusest				
Tasutud materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel	-2 462 181 €	-2 081 224 €	-380 957 €	-18%
Laekunud materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade müügist	0 €	17 446 €	-17 446 €	-100%
Laekunud sidusettevõtjate müügist	34 200 €	21 600 €	12 600 €	58%
Laekunud intressid	561 €	1 248 €	-687 €	-55%
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-2 427 420 €	-2 040 930 €	-386 490 €	-19%
Rahavood finantseerimistegevusest				
Saadud laenud	1 300 000 €	0 €	1 300 000 €	-
Saadud laenude tagasimaksed	-3 901 147 €	-3 621 687 €	-279 460 €	-8%
Arvelduskrediidi saldo muutus	0 €	-445 369 €	445 369 €	100%
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	-129 401 €	-157 240 €	27 839 €	18%
Makstud intressid	-596 781 €	-717 041 €	120 260 €	17%
Muud väljamaksed finantseerimistegevusest	-184 209 €	-151 922 €	-32 287 €	-21%
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	-3 511 538 €	-5 093 259 €	1 581 721 €	31%
Kokku rahavood	1 422 949 €	-357 998 €	1 780 947 €	497%
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	115 039 €	473 037 €	-357 998 €	-76%
Raha ja raha ekvivalentide muutus	1 422 949 €	-357 998 €	1 780 947 €	497%
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	1 537 900 €	115 039 €	1 422 861 €	1237%

Lisa 6. Selver AS rahavoogude aruande horisontaalanalüüs

	2021	2020	Muutus	
Rahavood äritegevusest			Absoluutarvudes	Protsentides
Ärikasum (-kahjum)	16 587 000 €	12 351 000 €	4 236 000 €	34%
Korrigeerimised				
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	11 229 000 €	9 336 000 €	1 893 000 €	20%
Kasum (-kahjum) põhivarade müügist	-1 000 €	0 €	-1 000 €	-
Kokku korrigeerimised	11 228 000 €	9 336 000 €	1 892 000 €	20%
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-1 489 000 €	-2 118 000 €	629 000 €	30%
Varude muutus	-1 715 000 €	-1 370 000 €	-345 000 €	-25%
Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	5 055 000 €	5 305 000 €	-250 000 €	-5%
Kokku rahavood äritegevusest	29 666 000 €	23 504 000 €	6 162 000 €	26%
Rahavood investeerimistegevusest				
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivarade soetamisel	-10 671 000 €	-12 338 000 €	1 667 000 €	14%
Laekunud materiaalse ja immateriaalse põhivarade müügist	4 000 €	1 000 €	3 000 €	300%
Tasutud tütarettevõtjate soetamisel	-1 641 000 €	-14 099 000 €	12 458 000 €	88%
Laekunud intressid	360 000 €	349 000 €	11 000 €	3%
Laekunud dividendid	1 773 000 €	3 100 000 €	-1 327 000 €	-43%
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-10 175 000 €	-22 987 000 €	12 812 000 €	56%
Rahavood finantseerimistegevusest				
Saadud laenu	0 €	15 000 000 €	-15 000 000 €	-
Saadud laenu tagasimaksed	-3 000 000 €	-1 758 000 €	-1 242 000 €	-71%
Arvelduskrediidi saldo muutus	-5 474 000 €	353 000 €	-5 827 000 €	-1651%
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	-76 000 €	-54 000 €	-22 000 €	-41%
Makstud intressid	-430 000 €	-419 000 €	-11 000 €	-3%
Makstud dividendid	-9 473 000 €	-12 360 000 €	2 887 000 €	23%
Makstud ettevõtte tulumaks	-1 253 000 €	-1 507 000 €	254 000 €	17%
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	-19 707 000 €	-745 000 €	-18 962 000 €	-2545%
Kokku rahavood	-216 000 €	-228 000 €	12 000 €	5%
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	-2 199 000 €	2 427 000 €	-4 626 000 €	-191%
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-216 000 €	-228 000 €	12 000 €	5%
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	1 983 000 €	2 199 000 €	-216 000 €	-10%

Lisa 7. Coop Eesti Keskühistu rahavoogude aruande vertikaalanalüüs

	2020	2021	2020	2021
Raha laekumine	€	€		
Rahavood äritegevusest	6 776 191	7 361 907	100%	100%
Laekunud materiaalse ja immateriaalse põhivarade müügist	17 446	-	0%	0%
Raha laekumine kokku	6 793 637	7 361 907	100%	100%
Raha kasutamine				
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivarade soetamisel	2 081 224	2 462 181	32%	35%
Saadud laenu tagasimaksed	3 621 687	3 901 147	55%	55%
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	157 240	129 401	2%	2%
Makstud intressid	717 041	596 781	11%	8%
Raha kasutamine kokku	6 577 192	7 089 510	100%	100%

Lisa 8. Selver AS rahavoogude aruande vertikaalanalüüs

	2020	2021	2020	2021
Raha laekumine	€	€		
Rahavood äritegevusest	23 504 000	29 666 000	100%	100%
Laekunud materiaalse ja immateriaalse põhivarade müügist	1 000	4 000	0%	0%
Raha laekumine kokku	23 505 000	29 670 000	100%	100%
Raha kasutamine				
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivarade soetamisel	12 338 000	10 671 000	85%	75%
Saadud laenu tagasimaksed	1 758 000	3 000 000	12%	21%
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	54 000	76 000	0%	1%
Makstud intressid	419 000	430 000	3%	3%
Raha kasutamine kokku	14 569 000	14 177 000	100%	100%